

T.C.
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR LİSELERİNDE GÖREV YAPAN
GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMENLERİNİN YAŞADIKLARI
MESLEKİ SORUNLAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEMDUH GÜLŞEN

TEZ DANIŞMANI

Doç. Dr. Meral PER

BOLU, NİSAN-2023

KABUL VE ONAY SAYFASI

Memduh GÜLŞEN tarafından hazırlanan “GÜZEL SANATLAR LİSELERİNDE GÖREV YAPAN GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMENLERİNİN YAŞADIKLARI MESLEKİ SORUNLAR” adlı tez çalışması jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

13/04/2023

Jüri Üyeleri

Danışman

Doç. Dr. Meral PER

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Üye

Doç. Dr. Cihan Şule KÜLÜK

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Selahattin YILMAZ

Giresun Üniversitesi

İmza

.....

.....

.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Onayı

Prof. Dr. İbrahim KÜRTÜL

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Teze ilişkin __/__/____ tarihinde Turnitin adlı intihal tespit programından enstitü müdürlüğünce belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan benzerlik raporuna göre, tezin benzerlik oranı % ____ olarak tespit edilmiştir.

Bu çalışma için Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan 27/05/2022 tarihinde 2022/192 protokol sayısı ile etik izin alınmıştır.

.....
MEMDUH GÜLŞEN

ÖZET

GÜZEL SANATLAR LİSELERİNDE GÖREV YAPAN GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMENLERİNİN YAŞADIKLARI MESLEKİ

SORUNLAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEMDUH GÜLŞEN

BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI

(TEZ DANIŞMANI:DOÇ. DR. MERAL PER)

BOLU, NİSAN - 2023

(XI + 90 SAYFA)

Bu araştırma 2022-2023 eğitim öğretim yılında, Batı Karadeniz Bölgesi; Bartın, Bolu, Düzce, Karabük, Kastamonu, Sinop, Zonguldak illerinde, MEB Güzel Sanatlar liselerinde görev yapan 40 görsel sanatlar öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada görsel sanatlar öğretmenlerinin mesleki sorunları incelenmiştir. Bu araştırma nitel araştırma modeli kullanılarak olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Veri toplama tekniğinde yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak, veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Öğretmenlerin görüşlerini almak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen 5'i Kişisel Bilgi Formu, 22'si Mesleki Sorunlar olmak üzere toplam 27 sorudan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu 2 uzman sanat eğitimcisi, 1 ölçme değerlendirme uzmanı ve 1 dil uzmanı görüşleri alınarak hazırlanmıştır. Araştırma için güzel sanatlar liseleri belirlenmiş ve ilgili kurumlardan gerekli izinler alınarak okullarla iletişime geçilmiştir. Görüşmeler araştırmacı tarafından Google Formlar üzerinden gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilerek; kod, kategori ve temalar haline getirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, Görsel Sanatlar öğretmenlerinin en çok; okulun fiziki durumu, okul yönetimi, araç-gereç, öğrenci davranışları, öğrenci velileri, öğrenci alımı (yetenek sınavı), ekonomik ve çalışma koşullarından kaynaklı sorunlar olduğu görülmüştür. Ortaya çıkan bu sonuçlara göre, araştırmanın öneriler bölümünde sorunların çözümüne ve geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

ANAHTAR KELİMELELER: Eğitim, Güzel Sanatlar Lisesi, Görsel Sanatlar Öğretmeni, Mesleki Sorunlar

ABSTRACT

PROFESSIONAL PROBLEMS EXPERIENCED BY VISUAL ARTS TEACHERS WORKING IN FINE ARTS HIGH SCHOOL

MSC THESIS

MEMDUH GÜLŞEN

BOLU ABANT İZZET BAYSAL UNIVERSITY

INSTITUTE OF GRADUATE STUDIES

DEPARTMENT OF FINE ARTS EDUCATION

DEPARTMENT OF PAINTING EDUCATION

(SUPERVISOR: DOÇ. DR. MERAL PER)

BOLU, APRIL 2023

(XI + 90 PAGES)

This research was conducted in the 2022-2023 academic year, in the Western Black Sea Region; Bartın, Bolu, Düzce, Karabük, Kastamonu, Sinop, Zonguldak provinces, MEB Fine Arts high schools with the participation of 40 visual arts teachers. In the research, the professional problems of visual arts teachers were examined. In this research, phenomenology design was used using qualitative research model. In the data collection technique, semi-structured interview technique was used and the data were analyzed by content analysis. In order to obtain the opinions of the teachers, an interview form consisting of a total of 27 questions, 5 of which were Personal Information Form and 22 of which were Professional Problems, was used by the researcher. The interview form was prepared by taking the opinions of 2 expert art educators, 1 assessment and evaluation specialist and 1 language expert. Fine arts high schools were identified for the research and the schools were contacted by obtaining the necessary permissions from the relevant institutions. The interviews were conducted by the researcher through Google Forms. The obtained data are analyzed by content analysis method; code, category and themes. According to the findings obtained as a result of the research, Visual Arts teachers are the most; It was seen that there were problems arising from the physical condition of the school, school administration, equipment, student behavior, parents of students, student recruitment (talent exam), economic and working conditions. According to these results, suggestions were made in the recommendations section of the research for the solution and development of the problems.

KEYWORDS: Education, Fine Arts High School, Visual Arts Teacher, Professional Problems

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI.....	ii
ETİK BEYAN	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
ŞEKİL LİSTESİ	viii
TABLO LİSTESİ.....	ix
KISALTMA VE SEMBOLLER LİSTESİ.....	xi
TEŞEKKÜR	xii
1. GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Araştırmanın Amacı.....	3
1.3 Araştırmanın Önemi.....	3
1.4 Sınırlılıklar.....	4
1.5 Tanımlar	4
2. KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
2.1 Kuramsal Temeller.....	5
2.1.1 Eğitim	5
2.1.1.1 Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Eğitimi.....	6
2.1.2 Öğretmenlik Mesleği	10
2.1.2.1 Görsel Sanatlar Öğretmenliği	12
2.1.3 Öğretmenlerin Mesleki Sorunları.....	13
2.1.4 Güzel Sanatlar Lisesi	14
2.1.3.1 Güzel Sanatlar Lisesi Bölümleri	17
2.1.3.1.1 Resim Bölümü	17

2.1.3.1.2 Müzik Bölümü.....	18
2.1.3.1.3 Spor Bölümü.....	19
2.2 İlgili Araştırmalar.....	20
2.2.1 Yurt İçi Araştırmaları	20
2.2.2 Yurt Dışı Araştırmaları	22
3. YÖNTEM.....	24
3.1 Araştırma Modeli	24
3.2 Çalışma Grubu	25
3.3 Araştırmacının Rolü	28
3.4 Veri Toplama Aracı	28
3.5 Verilerin Toplanması	30
3.6 Verilerin Analizi	31
3.7 Geçerlik ve Güvenirlik	32
4. BULGULAR	34
5. TARTIŞMA.....	57
5.1 Tartışma	57
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	61
6. 1 Sonuçlar	61
6. 2 Öneriler	64
6. 2. 1 Araştırmaya Yönelik Öneriler	64
6. 2. 2 Gelecek Araştırmacılara Yönelik Öneriler	66
KAYNAKÇA	67
EKLER.....	72
Ek-1. Etik Kurul Raporu.....	72
Ek-2. Araştırma Uygulama Onayı.....	73
Ek-3. Görüşme Formu	74

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2. 1 Eğitim Türleri (Erden, 2017)	6
Şekil 3. 1 Kodlayıcılar arası güvenirlik formülü (Miles ve Huberman, 1994) ..	33

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 3. 2. 1. Çalışma Grubundaki Öğretmenlerin Cinsiyet Durumlarına Göre Dağılımları.	25
Tablo 3. 2. 2 Çalışma Grubundaki Öğretmenlerin Meslekteki Hizmet Süresine Göre Dağılımları.	26
Tablo 3. 2. 3 Çalışma Grubundaki Öğretmenlerin Mezun Oldukları Lisans Programına Göre Dağılımları.	26
Tablo 3. 2. 4. Çalışma Grubundaki Öğretmenlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları.	27
Tablo 3. 2. 5 Çalışma Grubundaki Öğretmenlerin Çalıştıkları İllere Göre Dağılımları.	27
Tablo 4. 1. Öğretmenlerin MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği ile ilgili yaşadıkları sorunlar.	34
Tablo 4. 2. Öğretmenlerin MEB politikaları ile ilgili yaşadıkları sorunlar.	35
Tablo 4. 3. Öğretmenlerin MEB öğretim programı ile ilgili yaşadıkları sorunlar.	37
Tablo 4. 4. Öğretmenlerin çalıştığı okulun fiziki durumu ile ilgili yaşadıkları sorunlar.	38
Tablo 4. 5. Öğretmenlerin okul yönetimi ile ilgili yaşadıkları sorunlar.	39
Tablo 4. 6. Öğretmenlerin derste kullandığı araç-gereç ile ilgili yaşadıkları sorunlar.	40
Tablo 4. 7. Öğretmenlerin ders kitapları ile ilgili yaşadıkları sorunlar.	41
Tablo 4. 8. Öğretmenlerin diğer branş öğretmenleri ile ilgili yaşadıkları sorunlar.	42
Tablo 4. 9. Öğretmenlerin öğrenci davranışları ile ilgili yaşadıkları sorunlar.	43
Tablo 4. 10. Öğretmenlerin öğrenci velileri ile ilgili yaşadıkları sorunlar.	44
Tablo 4. 11. Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yaşadıkları sorunlar.	45
Tablo 4. 12. Öğretmenlerin psikolojik danışma ve rehberlik servisi ile ilgili yaşadıkları sorunlar.	46

Tablo 4. 13. Öğretmenlerin öğrenci alımı (yetenek sınavı) ile ilgili yaşadıkları sorunlar.....	47
Tablo 4. 14. Öğretmenlerin sosyokültürel çevre ile ilgili yaşadıkları sorunlar.	48
Tablo 4. 15. Öğretmenlerin ekonomi ile ilgili yaşadıkları sorunlar.	49
Tablo 4. 16. Öğretmenlerin mesleki eğitim (hizmet öncesi eğitim, hizmet-içi eğitim) uygulaması ile ilgili yaşadıkları sorunlar.	50
Tablo 4. 17. Öğretmenlerin mesleki örgütlenme ile ilgili yaşadıkları sorunlar.	51
Tablo 4. 18. Öğretmenlerin hukuki hakları ile ilgili yaşadıkları sorunlar.....	51
Tablo 4. 19. Öğretmenlerin tayin, terfi, atama sistemi ile ilgili yaşadıkları sorunlar.....	52
Tablo 4. 20. Öğretmenlerin çalışma koşulları ile ilgili yaşadıkları sorunlar....	53
Tablo 4. 21. Öğretmenlerin eğitimde teknoloji kullanımı ile ilgili yaşadıkları sorunlar.....	54
Tablo 4. 22. Öğretmenlerin yaşadıkları başka sorunlar.	55

KISALTMA VE SEMBOLLER LİSTESİ

GSL	: Güzel Sanatlar Lisesi
AKT	: Aktaran
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
MSGF	: Mesleki Sorunlar Görüş Formu

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamda planlanmasında, araştırılmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda ilgi ve desteğini esirgemeyen danışmanım Doç. Dr. Meral PER'e en içten saygı ve sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimimde bilgi ve deneyimleri ile bana katkı sağlayan hocalarım Prof. Dr. Alpaslan UÇAR'a, Prof. Dr. Mahmut ÖZTÜRK'e, Dr. Öğr. Üyesi Orhun TÜRKER'e teşekkürlerimi sunarım.

Saygıdeğer jüri üyeleri Doç. Dr. Cihan Şule KÜLÜK'e ve Dr. Öğr. Üyesi Selahattin YILMAZ'a teşekkürlerimi sunarım.

Değerli zamanlarını ayırıp çalışmamda görüşlerini belirten Güzel Sanatlar lisesi görsel sanatlar öğretmenlerine teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimimde desteğini ve yardımını esirgemeyen aileme, lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca yanımda olan, her zaman beni motive eden yol arkadaşım, canım eşim Gonca Gül GÜLŞEN'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

1. GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde, problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sınırlılıklar ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1 Problem Durumu

Günümüzde eğitim alanında ortaya çıkan hızlı değişimler, bilim ve teknolojiye yenilikler eğitim yapısına yansıdığı gibi görsel sanatlar eğitiminde de kendini hissettirmektedir. Bu yenilikler eğitimin hedeflerinde, yönteminde ve öğretmenin rollerinde değişmelere neden olmaktadır.

Eğitim alanındaki hızlı değişimler ve teknolojiye yeniliklerden dolayı öğretmenlerin yalnızca alan bilgisi yeterli olmamakta; öğrencileriyle, okuldaki idareci ve diğer öğretmenlerle, öğrenci velileriyle sorunlar yaşadığı görülmektedir. Öğretmenlerin günden güne değişen sorumluluklarının ve hızlı değişimlerin mesleki sorunlara yol açtığı gözlenmektedir. Öğretmenlerin yaşayacağı bu sorunlar eğitimi olumsuz yönde etkileyebilir. Eğitimin olumsuz yönde etkilenmemesi için öğretmenlerin mesleki sorunlarının tespit edilip gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

Eğitim programlarının düzen içinde, belirli kapsamda olabilmesi ve istenilen hedeflerin üst seviyede gerçekleştirilebilmesi için öğrenci ve öğretmenin uyum içinde olması gerekmektedir (Oktar ve Bulduk, 1999). Eğitim- öğretim hedefleri kapsamında gereken yeniliklerin öğretmenlik mesleğinde uygun ve yeterli düzenlemelerin hayata geçirilmemesi, eğitim-öğretimi etkilemektedir. Bunun sonucunda öğretmenlerin sorunlarının uzun zamandır devam ettiği görülmektedir (Can ve Gündüz, 2011).

Görsel Sanatlar dersi öğretmenlerinin yaşadıkları problemleri inceleyen ilgili araştırmalarda, öğretmenlerin öğrenci sayısının fazla olduğu sınıflarda çalışmalarının, öğretmenlik mesleğinde kariyerini ilerletme imkanlarının sınırlı

olması, yetersiz araç-gereçlerin, okul yönetiminden yeterli destek görmemelerinin ve ekonomik yetersizliğin olumsuzluk yarattığı görülmektedir.

Öğretmenlerin meslekte yaşanan sorunları arasında; öğretmenlerin derslerde uygun araç-gereç kullanma becerisi, öğrenme ve ilgilerinin kısıtlı olması, öğretmenlerin yeterlik durumu ve sınıf koşullarının önemli sorunlar olduğu görülmüştür (Başar, 2001).

Göksu (2006) ve Gürdal (2007) görsel sanatlar dersi ile ilgili yaptığı çalışmalarda, görsel sanatlar dersi dışındaki diğer branş dersi öğretmenlerinin ve okul idaresinin görsel sanatlar eğitime yeterli seviyede önem göstermediği, öğrenci velilerinin görsel sanatlara karşı ilgisiz olduklarını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte, öğretmenlerin günümüz koşullarına uygun programlara yönelik konularda kendilerini yetersiz gördükleri ve bazı konularda gerekli yeterlikleri gösteremediklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çoğunluğunun eğitim programının sınırlarından çıkmayıp yaratıcı etkinlikler oluşturamadıklarını, sanat eğitiminde ve öğretiminde yeniliklere ihtiyaç duyulduğu ve öğretmenlerin hizmet içi eğitim alması gerektiğini vurgulamıştır (Acar, 2004; Ertürk, 2011; Gözütok, Akgün ve Karacaoğlu, 2005; Kahraman, 2007).

Alanyazın incelemesinde güzel sanatlar liselerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin mesleki sorunları ve bu sorunların çözümüne yönelik yapılan araştırmalar incelendiğinde yapılan çalışmaların yeterli sayıda olmaması, problem durumuna yönelik sorunların detaylı şekilde irdelenmesi ve duruma yönelik çözüm önerileri getirilmesine gerek duyulmaktadır.

Bu araştırmada güzel sanatlar liselerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin yaşadıkları mesleki sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri detaylı şekilde incelenmiştir. Nitel araştırma yöntemleri ile gerçekleştirilmiştir bu araştırmanın hem araştırmacılara hem de alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Güzel Sanatlar liselerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin yaşadıkları mesleki sorunlara ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve bu sorunlara ilişkin önerilerin sunulmasıdır. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Mevzuattan kaynaklı sorunlar nelerdir?
- Yönetimden kaynaklı sorunlar nelerdir?
- Öğrenciden kaynaklı sorunlar nelerdir?
- Veliden kaynaklı sorunlar nelerdir?
- Programdan kaynaklı sorunlar nelerdir?
- Okulların fiziki yapısı ve donanımı kaynaklı sorunlar nelerdir?
- Ekonomik ve özlük haklarından kaynaklı sorunlar nelerdir?
- Öğretmen eğitimi ve atamadan kaynaklı sorunlar nelerdir?

1.3 Araştırmanın Önemi

Bu çalışmada, Güzel Sanatlar liselerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin yaşadıkları mesleki sorunlar belirlenmiş, bu sorunların neler olduğu incelenmiş ve çözüm önerileri getirilmiştir.

Eğitim-öğretim çalışmalarıyla araştırma dahilindeki öğretmenlerin mesleki sorunlarının saptanması eğitimin kalitesi açısından önem taşımaktadır. Görsel sanatlar öğretmenlerinin sorunlarının neler olduğunun saptanması, yaşanan sorunların bir araya getirilmesi ve bu sorunların çözümüne yönelik önerilerin sunulması önem taşımaktadır. Bu nedenle alanyazın incelendiğinde, bu konu ile ilgili yapılan çalışmaya ulaşılamaması, araştırmadan elde edilen bulguları ve araştırmanın önemini artıracak düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmada ulaşılan sonuçların, yapılan değerlendirmelerin ve sunulan önerilerin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4 Sınırlılıklar

Araştırmanın katılımcıları, 2022-2023 eğitim ve öğretim yılı Batı Karadeniz Bölgesi illeri; Bartın, Bolu, Düzce, Karabük, Kastamonu, Sinop, Zonguldak illeri Güzel Sanatlar liselerinde görev yapan 40 görsel sanatlar öğretmenin görüşleri ile sınırlıdır.

1.5 Tanımlar

Görsel Sanatlar: Görsel sanatlar, göze hitap eden ürünler çıkaran sanatlardır. Seramik, resim, heykel, tasarım, fotoğrafçılık, çini ve mimarlık bu sanatlara örnek olarak verilebilir.

Görsel Sanatlar Öğretmeni: Çalıştığı okulda ya da kurumda; öğrencilere resim alanında teorik ve uygulama eğitimi veren kişidir.

Güzel Sanatlar Lisesi: Milli Eğitim bünyesinde 4 sene sanat ve spor eğitimi veren, yatılı, gündüzlü ve karma olarak eğitim-öğretim yapılan okullardır.

Meslek: Belli bir eğitim ile ulaşılan bilgi ve öğrenmelere, insanların ihtiyaçlarını karşılamak, hizmet vermek ve karşılığında kazanç sağlamak için yapılan iş (TDK, 2010).

Mesleki Sorun: Mesleğin yürütülürken hizmetin niteliğini olumsuz yönde etkilemesi sonucu oluşan nedenlerdir.

Yönetmelik: Cumhurbaşkanı ve bakanlıkların görev alanlarını kapsayan konuların somutlaştırılarak çıkarttıkları yazılı hukuk kurallarıdır (Gözler ve Kaplan, 2020).

2. KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde kuramsal temeller ve ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1 Kuramsal Temeller

2.1.1 Eğitim

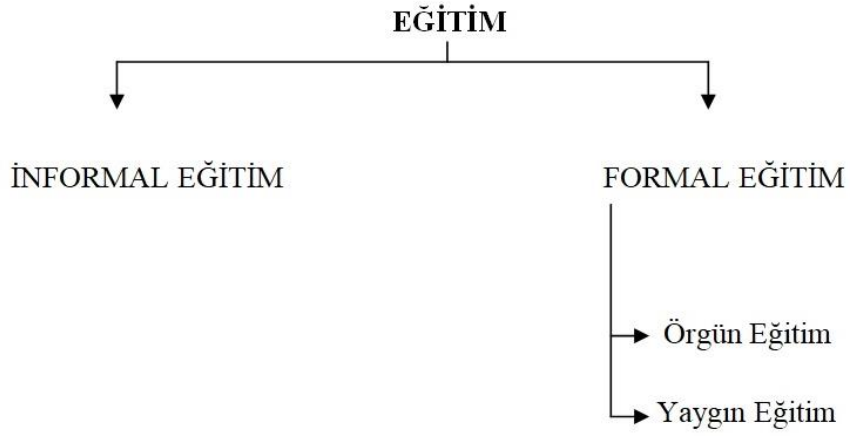
Eğitim, bireyin yaşam boyu edindiği süreçtir. Bu süreç bireylere çeşitli bilgi, yetenek ve davranış kazandırır. Bu öğrenme süreci bireyin tutumlarında istendik değişikliklere sebep olur. (Erden, 2017).

Ertürk (1972)'e göre eğitim, en yaygın tanımı ile, bireyin tutumlarında kendi isteğiyle ve yaşantısıyla istenilen değişimi meydana getirme sürecidir. Başaran (2007), Ertürk'ün tanımından eğitimin amacına ilişkin olarak aşağıdaki dört durumun ortaya çıktığını ifade etmektedir:

- a. Eğitim, istendik tutumu oluşturmaktır.
- b. Davranış ancak yaşantı yoluyla kazanılmaktadır.
- c. Daha önceden belirlenen eğitim hedeflerine uygun eğitilen bireyde davranış değişikliği oluşturmaktadır.
- d. Davranış hedefi, planlanmış bir eğitim sürecine bağlıdır.

Eğitim kavramını açıklamak amacıyla yapılan tüm tanımlar, bireyin kendi davranışlarında değişim yaşanacağını göstermektedir. Eğitim kavramı iki bölüme ayrılmaktadır. Bu kavramlar formal ve informal eğitimidir.

İnformal eğitim; bireyin aile ortamında, sosyal çevresinde edindiği planlı ve programlı olmayan eğitimidir. İnformal eğitim planlanmadığı ve farkında olmadığı için, bu eğitim süreci sonunda bireyler olumlu ve olumsuz davranışlar öğrenebilirler. Formal eğitim planlı ve programlı işleyen eğitim olarak adlandırılmaktadır. Formal eğitim bireyde davranış değişikliği meydana getirmek amacıyla planlı ve programlı bir biçimde öğrenme ortamı sağlar (Erden, 2017).

Şekil 2. 1 Eğitim Türleri (Erden, 2017)

Formal eğitimin ise örgün ve yaygın olmak üzere iki türü vardır. Örgün eğitim, belirli öğretim kademelerine göre eğitim-öğretim programları kapsamında, yasalara bağlı aşamalı olarak verilen eğitimdir. Örgün eğitime örnek olarak ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim verilebilir. Yaygın eğitim, örgün eğitimin sistemine hiç girmemiş, örgün eğitimin herhangi bir kademesinde bulunan ya da örgün eğitimden ayrılmış kişilerin, ilgi, istek ve ihtiyaçlarına yönelik yürütülen çok çeşitli eğitim faaliyetleridir. Özel kurslar, özel dershaneler, halk eğitim merkezleri yaygın eğitimin örneklerindendir (Erden, 2017).

Bireyin davranışlarında gözlenebilir değişiklik olmasa da anlayışında, kavrayışında, bakış açısında ve insanlar hakkında düşüncelerinde değişiklikler olması eğitimin bir parçası olarak ifade edilebilir. Eğitim yaşamın her alanını kuşatıcı bir etkiye sahiptir diyebiliriz.

2.1.1.1 Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Eğitimi

Sanat eğitimi ve görsel sanatlar eğitimi kavramları ülkemizde adlandırma sorunu olan kavramlardır. Özsoy (2015) bu sorunu şu şekilde ifade etmiştir, sanat eğitiminin yanlış anlaşılacak, sanat konularındaki alanların özel olarak adlandırılmasından oluşmuş dersler şeklinde yer aldığını görmekteyiz. Güzel

sanatların ve tasarımın dallarını bir araya getirilerek verilen eğitim, ilköğretimde “resim-iş”, ortaöğretimde “resim”, mesleki ortaöğretimde “resim”, “tekstil” ve “grafik” adları ile yer almakta ve sadece adlarıyla sınırlı kalmakta gibi bir izlenim oluşmaktadır.

Sanat eğitimi bireyin akademik akademik performansını geliştirir. Bireyin verimliliğini artıran, özgür, eleştirel düşünen ve sorunlara karşı yaratıcı çözümler bulmasına katkı sağlar. Görsel sanatlar eğitimi ise, bireylerin kendilerini daha iyi tanıyıp, çevresiyle daha iyi ilişkiler kurmasını, disiplinli olmalarını ve akademik başarılarında katkı sağlar (Özsoy, 2020)

Görsel sanatlar eğitimi, eğitim ile sanatın farklı pozisyonlarda, farklı boyutta ve süreçte bir araya geldiği alan olarak ifade edilir. Bireyin çevresiyle tanışma, algılama, görme ve düzenleme ile başlayan sanat eğitimi daha sonra ürün verme tat alma olarak gelişir (Kırıçoğlu, 2005). Alakuş ve Mercin (2009)’ e göre görsel sanatlar eğitimini şu şekilde açıklamaktadırlar: “Görsel sanatlar eğitimi, bireylerin oluşturdukları bilgileri, günlük aktiviteleri ve diğer eğitimlerinde öğrenilen konuları da kapsayarak bunlar arasında tutarlı bağlantılar kurmalarını sağlamayı amaçlayan kapsamlı bir eğitim verme sürecidir”.

Görsel sanatlar eğitimi bireyin ve toplumun kendi yeteneklerini fark etmesi, kendine özgü yaratıcı fikirleri ortaya atarak istedik davranışları ortaya çıkarması olarak ifade edebiliriz. Bu nedenle görsel sanatlar eğitimi, toplumun sanatı öğrenmesi, uygulaması ve eleştirel ifadeler üretebilmesi açısından gerekli eğitim olduğu düşünülmektedir.

2018 yılında güncellenen görsel sanatlar öğretim programının özel amaçlarında: Kültürel kimliğin oluşturulması, sanatın bireylerin yaşantılarında anlamlı farklılık oluşturması, edindikleri bilgileri sorgulayan, yaratıcı ve özgür düşünen bireylerin yetişmesinde görsel sanatlar eğitimi bir gereksinimdir (MEB, 2018)

Öncelikle adı Resim-İş olan dersin yerine ders içerisindeki etkinliklerin sadece salt resim eğitimine yönelik olmayan; heykel, seramik gibi üç boyutlu; grafik, özgün baskı gibi iki boyutlu sanat alanlarını içeren “Görsel Sanatlar” adı kullanılmıştır (Ertürk, 2011). Görsel sanatlar eğitimi en genel anlamda tüm güzel

sanatların, eğitim kurumlarında ve kurum dışı yaratıcı sanat etkinlikleri; resim, heykel, mimari, görsel iletişim, fotoğraf, sinema gibi dalları içine alır (Ünver, 2002).

1910'da Avrupa'ya resim-iş ve elişleri konusunda gönderilen İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun getirdiği yeni sanat eğitimi anlayışı, 1329 (1913) tarihli Mekteb-i Sultaniye'nin İlk Sınıf Ders Programı'nda resim dersinin içeriğine bakıldığında açıkça görülmektedir. Bu anlayış ile yöntem varlığını 1960'lara kadar sürdürmüş ve bugünün sanat eğitiminin şekillenmesine temel teşkil etmiştir. 1926'da yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş felsefesine uygun yeni müfredat programları hazırlanmış, kurs ve seminerlerle resim-iş öğretmenleri hızla yetiştirilmeye çalışılmış; 1932'de Gazi Eğitim Enstitüsü bünyesinde açılan Resim-İş Bölümü ile kaliteli sanat eğitimcisi yetiştirme ideali kurumsallaşmıştır (Özsoy ve Alakuş, 2017).

Özsoy ve Alakuş (2017), görsel sanatlar eğitiminin temel amaçları dört temel sınıflandırmadan söz eder, bunlar; estetik amaçlar, algısal amaçlar, teknik amaçlar, bireysel ve toplumsal amaçlar. Estetik amaçlar; bireylerin estetiğin kavramını anlamaları ve kullanmalarına sağlamak; kendi sanatsal çalışma ortamını oluşturarak çevre ve kültür çevresi içinde sanat formlarının doğasına ve işlevine odaklanmak. Algısal amaçlar; sanatı ve görsel sanatları kavrayarak, çevresini biçimlendirerek ihtiyaç duyulan algısal yetileri ortaya çıkarmak. Teknik amaçlar; görsel sanatlar alanında kullanılan araç-gereçlerle sanatla ilgili materyalleri kavrayarak algısal yetilerini ortaya çıkarılmasını sağlamak. Bireysel ve toplumsal amaçlar; bireyin öğrenmelerinin yanı sıra algılama, yaratıcı düşünme ve karar verme yeteneklerini geliştirerek, bulunduğu çevreyi algılayabilmesini ve yorumlayabilmesini geliştirmek.

Buyurgan ve Mercin (2005)'e göre Görsel sanatlar eğitimi bireylere yaşantılarında pek çok fayda sağlamaktadır. Küçük yaşlarda verilen sanat eğitimi gelecek yıllarda bireyi kültürlü olmayı, mantıklı, sezgisel ve eleştirel düşünme becerileri sağlayarak toplumla sağlıklı iletişim kurmasını sağlar. Bu doğrultuda bireyin sosyalleşmenin yanı sıra eğitilmiş olması da önem taşımaktadır. Sanat eğitiminin amacı bireyin sadece kendisine değil çevresine de fayda sağlama

sürecidir. Çünkü sanat eğitimi alan birey yaşadığı toplumun geçmişine, bugününe ve geleceğine daha farklı bakış açısıyla bakar ve düşünür.

Alanda sanat eğitimi genel olarak ifade edilirken görsel sanatlar dersi ise öğretim programında yer almaktadır. Bireylerde yaratıcılığın gelişmesinde görsel sanatlar dersi önemli yere sahiptir. Sanat eğitimi sadece dersle kalmaz bireyin yaşantısı ve yaşadığı çevreye karşı bakış açısı değişir, estetik ve eleştirel düşünme becerileri gelişir diyebiliriz.

Yolcu (2009) çalışmasında sanat eğitiminin gerekliliğini şu şekilde açıklamıştır; sanat eğitimi, bireyin yaratıcı yönünü belirlemek ve eğitmek, estetik düşünme, yorumlama bilincini kazandırmak için önemlidir. Sanat, bireylerin sosyal yaşamında yardımlaşma, iş birliği içinde olma, ifade yeteneğini ortaya çıkarma, başladığı bir işi bitirebilmeyi, sevinci ve üretken olmayı sağladığı için gerekli bir yere sahiptir. Sanat eğitimi, gözlem yeteneğini buluş ve orijinal yaklaşımları destekler niteliktedir. Pratik düşünmeyi, el becerisini geliştirmeyi ve sentez yapabilmeyi geliştirir.

Sanat eğitiminin öncelikli amaçlarından biri duyu organlarıyla görmeyi, işitmeyi, dokunmayı, tat almayı öğretmektedir. Çevresini yeterince algılayıp onu şekillendirmeye yönelik gerekli ilk koşuldur. Yaratıcılık için görmek, hissetmek ve işitmek ilk aşamalardır (San, 1985). Sanat eğitimi bireyin tüm fonksiyonlarıyla hissetmesi ve onu yorumlayarak yaratıcılığını ifade etmesidir. Buyurgan ve Buyurgan (2012)'a göre, sanat eğitimi, yaratıcılığın ön planda tutulduğu, farklı yaklaşımların geliştirildiği ve bireyin yetenekleri doğrultusunda yönlendirilmeye çalışıldığı süreçtir. Sanat eğitiminin temel amacı eğitimin tüm kademelerinde bireylerin yaratıcı düşüncelerini ve geliştirilmelerini sağlamaya yöneliktir.

Sanat eğitiminin amacında bireylerin özgürleşerek ve duyarlı, dengeli ilişki kurması, çağdaş bir toplum oluşturması hedeflenir. Sanat eğitimi, bireylere özgür düşünülebilme ve anlatımlarını gerçekleştirebilme olanakları sağlamaktadır. Ayrıca bireylerin yaşamlarında deneyimlerini ortaya çıkararak yaratıcı ve estetik duygular gelişmesini sağlayan alandır. Uygar niteliklere sahip toplum oluşturmak için bireylere verilen eğitimdir (Artut, 2013).

Sanat eğitimi, bireyin kendisini birçok yönden geliştirmesi için önemli bir rol oynar. Sanat eğitimi kendini sürekli yenileyen ve geliştiren durumdadır. Bunu yaparken geleneksel olana zarar vermeden üstüne ekleyerek yeniliklerini ve gelişimlerini sürdürür. Sanat eğitimi bireylere sorunları doğru algılayarak analiz etmesine, toplumla uyum içinde yaşayan bireyler yetiştirmeye, estetik düşünme ve yaratıcı çözümler üretmeye olanak sağlamaktadır (Ünver, 2016).

Gökaydın (1990)'a göre sanat eğitimi, bireyin gelişmesine büyük anlamda destek veren ortamdır. Çünkü birey bu ortamda kendi gelişim sürecinde, doğal koşullarla ilerleyen deneyimlerini gerçekleştirir. Eğitimin her kademesinde olan bu doğal koşullar halinde olmalıdır. Çağımızda gelişen teknolojiyle beraber algı ve anlatım olanakları artmıştır. Yaratıcılık bilim ve sanatta eşit değerde kabul edilmektedir. Yurt dışında ülkeler sanata deneme olanağı vererek şaşırtıcı deneyler ve çalışmalar gerçekleştirmektedir (Akt. Buyurgan ve Buyurgan, 2012).

Sanat eğitiminde hedef kitleyi oluşturanlar hem çocuklar hem de yetişkinlerdir bu bağlamda bireyin kendisini ve içinde yaşadığı çevresini tanımak zorunda olduğu bilinmektedir. Bireyin, içinde bulunduğu bu dünyayı anlamak için tüm yetilerini kullanırken kendi toplumunun kültürel, bilimsel ve teknolojik evrenini de oluşturma çabası içindedir. Bu yüzden sanat eğitimi, tüm eğitim kademelerinde uygulanan örgün eğitim, gerekse zamanlarını değerlendirme ve hobi alanı olarak ömür boyu sürebilecek yaygın eğitim olarak sağlanacaktır (Özsoy, 2003:15).

2.1.2 Öğretmenlik Mesleği

Öğretmenlik mesleği, T.C. Resmî Gazete' de 24 Haziran 1973 yılında 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun *Öğretmenlik Mesleği* ile ilgili 43. Maddesi'nde şu şekilde tanımlanmıştır:

Öğretmenlik, Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini Türk Millî Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler. Öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi

pedagojik formasyon ile sağlanır. Yukarıda belirtilen nitelikleri kazanabilmeleri için, hangi öğretim kademesinde olursa olsun, öğretmen adaylarının yüksek öğrenim görmelerinin sağlanması esastır. Bu öğrenim lisans öncesi, lisans ve lisans üstü seviyelerde yatay ve dikey geçişlere de imkân yerecek biçimde düzenlenir (T.C. Resmî Gazete, 1973).

Günümüzde öğretmenlik mesleği, eğitim amaçları içerisinde sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik alanlara sahip, alanında uzman bilgi ve becerisi olan, akademik düşünce ve mesleki eğitimi bulunan uzman konumunda uğraşı mesleğidir (Hacıoğlu ve Alkan, 1997).

Yetim ve Göktaş (2004)'a göre; öğretmenin sahip olması gereken özellikleri şu şekilde açıklamaktadırlar: “Öğretmen, sınıftaki etkinliklerin düzenleyicisidir. Öğretmen eğitimin amaçlarını teyin ederek, öğretimin zamanını, sınıf güvenliğini ve huzurunu sağlayarak öğretim araç-gereçlerini öğrencilerin kullanımına hazırlar”.

Öğretmen; toplumun en küçük parçasını oluşturan birey ve bireylere eğitim veren kişidir. Bu sebeple öğretmen, bireyin eğitim yaşantısında ve hayatının geri kalan zamanında gerçekleştireceği başarılarının kaynağıdır. Öğretmenlerin bu sorumlulukları toplumda her zaman önemli bir meslek olarak görünür kılınmıştır (Şenyurt, 2016).

Öğretmenin öncelikle tarafsız ve objektif olması gerekir. Öğretmen öğrencilerin beklenti ve isteklerinin ne olduğunu bilen, her öğrencinin kendine göre farklı olduğunu bilen, yeniliklere açık ve kendini geliştiren, akademik ve bilimsel çalışmaları bilen, teknolojik gelişmeleri takip eden aynı zamanda araştırmacı kişiliğe sahip olmalıdır. Aynı zamanda öğrencinin gelişmesini ve sosyalleşmesini sağlayan, toplumsal kültürün öğrenciye aktarılmasında (Yıldırım, Ünal ve Çelik, 2011).

Öğretmenlik mesleği toplumumuzda önemli bir yere sahiptir. Ulu önder Mustafa Kemal Atatürk öğretmenliğin önemini şu sözlerle vurgulamıştır:

“Öğretmenler! Yeni nesli Cumhuriyet'in özverili öğretmen ve eğitimcileri, sizler yetiştireceksiniz; yeni nesil, sizin eseriniz olacaktır. Eserin kıymeti, sizin yeteneğiniz ve özveriniz derecesiyle uygun olacaktır. Cumhuriyet;

fikren ilmen, fennen, bedenen kuvvetli ve yüksek karakterli koruyucular ister. Yeni nesli, bu kalite ve yetenekle yetiştirmek sizin elinizdedir. Sizlerin, seçkin görevinizin yerine getirilmesine büyük özveriyle varlığınızı vereceğinize hiç şüphe etmem.” (Atatürk, 1924).

2.1.2.1 Görsel Sanatlar Öğretmenliği

Türkiye’de eğitim fakültelerinin resim-iş eğitimi bölümleri ilk ve ortaöğretim kademelerinde görsel sanatlar dersi için öğretmen yetiştirmektedir. Eğitim fakültesinden mezun olmayan kişilerin öğretmenlik yapabilmesi için pedagojik formasyon dersleri verilir ve görsel sanatlar öğretmeni olarak yetiştirilir.

Kırıçoğlu (2005)’nun da ifade ettiği gibi; sanatçı öğretmen, sanatsal sorunları, yaratıcı süreci, sanat alanındaki bütün değişim ve gelişimi bilecek, uygulayacaktır. Çevresine ve sanat eserlerine estetik değer bilinciyle yaklaşan; geçmişini ve bugününü bilerek sanat tarihini bilen, bireylerin sanatı anlamalarını ve geliştirmelerinde etkin rol oynayan, sanatın toplumsal ve kültürel süreçte gelişmesini sağlayan, önemini bilen ve katkı sağlayacak kadar aydın olmalıdır. Sanat öğretmenin; alan bilgisi, eğitim ve bilgi deneyimi, sanat eğitimi alanında çalışmaları, okul uygulamalarında iyi yetişmiş olması gerekmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 17 Nisan 2015 tarihinde 29329 sayılı, T. C. Resmî Gazetede yayımlanan, *Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği*’nde Güzel Sanatlar liselerine görsel sanatlar branş öğretmeni seçimleri şu şekilde ifade edilmiştir:

MADDE 34 – (1) Öğretmen ihtiyacı 33’üncü maddenin üçüncü fıkrasına göre yapılan atamalarla karşılanamayan spor liselerinin beden eğitimi öğretmenliği ile güzel sanatlar liselerinin müzik ve görsel sanatlar/resim öğretmenliklerine atanmak üzere başvuruda bulunan öğretmenler değerlendirme ve uygulama sınavı komisyonu tarafından değerlendirmeye tabi tutulur (MEB, 2015).

2.1.3 Öğretmenlerin Mesleki Sorunları

Mesleki sorun, mesleğin yürütülürken hizmetin niteliğini olumsuz yönde etkilemesi sonucu oluşan nedenlerdir. Tüm mesleklerde olduğu gibi öğretmenlik mesleğinde de sorunlar vardır. Bu sorunlar mesleğin içindeki ve dışındaki sorunlar olarak tanımlayabiliriz. Bu sorunların ortadan kaldıracak yöntemlerin bulunması ve hizmet kalitesinin artırılması için önemlidir.

Hızla değişmekte ve gelişmekte olan günümüz dünyasında insanların düşünme ve yaşam biçimleri, değer yargıları ve sorunları da değişerek birbirlerini daha fazla etkiledikleri bir süreçteyiz. Eğitim ve öğretimin merkezinde bulunan insanı düşündüğümüzde yaşanan bu gelişmelerden etkilenen mesleklerden biri de öğretmenlik mesleği yadsınamaz bir gerçektir. Bu sebeple kamusal niteliği olan öğretmenlik mesleğindeki güncel sorunların tespiti ve çözüm yolları ihmal edilmemesi gerekmektedir (Demir ve Arı, 2013).

Eğitimin kalitesi ile öğretmen sorunları arasında doğrudan bir ilişki vardır. Öğretmen eğitim-öğretim kurumlarının en önemli parçasıdır. Bu yüzden eğitim sorunları öğretmenden bağımsız düşünülmemelidir ve öğretmenin niteliği, eğitimin niteliğini doğrudan etkilemektedir (Uygun, 2012).

Akyüz (1978), öğretmen sorunlarını inceleyerek bilimsel yöntem geliştirmiştir ve yaptığı çalışmada; öğretmen sorunlarını meslekî sorunlar ve meslek dışı sorunlar olmak üzere iki şekilde ortaya koymuştur:

A) Meslekî Sorunlar

1. Öğretmenlerin eğitimi sorunları
2. Öğretmenlerin sayısal sorunları
3. Öğretmenlerin hukukî sorunları
4. Öğretmenlerin örgütlenme sorunları
5. Öğretmenlerin ekonomik sorunları
6. Öğretmenlerin mesleki yayın sorunları

B) Meslek Dışı Sorunlar

1. Öğretmenlerin kişilik özellikleri
2. Öğretmenlerin toplumsal kökenleri
3. Öğretmen halk- ilişkileri
4. Öğretmen-siyasi çevre ilişkileri

Öğretmen sorunlarının incelendiği birçok araştırmada Akyüz'ün bu yöntemi kullanılmıştır. “Güzel Sanatlar Lisesinde Görev Yapan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Yaşadıkları Mesleki Sorunlar” başlığını taşıyan bu araştırmada da Akyüz'ün incelemiş olduğu başlıklar dikkate alınarak incelenmiş ve çözüm önerileri oluşturulmuştur.

Öğretmenlerde gözlenen meslek içindeki ve meslek dışındaki sorunlar meslekte duyarsızlaşmaya da yol açabilir. Duyarsızlaşan öğretmen okuldaki öğretim sürecinde aktif olamaz ve öğrencilerini yaralı seviyede eğitemez. Aynı zamanda duyarsızlaşan öğretmenlerin, öğrencileri öğrenmeye ve çalışmaya teşvik edemez. Öğretmenlerin yaşı, meslekteki hizmet süresi, meslek içindeki ve dışındaki sorunları arasında anlamlı ilişki vardır. Buna göre yaş ve meslekteki hizmet süresi arttıkça duyarsızlaşma ve mesleki sorunlar artabilir. Kısaca öğretmenlerin işlerini daha verimli ve düzenli yapabilmeleri için öncelikle iyi yetiştirilmeli ve çalışma koşulları uygun hale getirilmelidir. Çalışma koşulları iyi hale getirildiğinde eğitimin ve öğretmenin kalitesi artar bu sayede çağdaş ve kaliteli eğitim-öğretim anlayışı sağlanmış olur.

2.1.4 Güzel Sanatlar Lisesi

Güzel sanatlar liseleri, öğrencilere güzel sanatlarla ilgi temel bilgi ve kazanımları kazandırmaya çalışan, nitelikli insan yetiştirilmesine kaynaklık eden, öğrenim süresinin dört yıl olduğu eğitim-öğretim verilen okullardır.

Ülkemizde ilk olarak 16 Ekim 1989 yılında, dönemin Millî Eğitim Bakanı Avni Akyol tarafından İstanbul'da açılan Güzel Sanatlar lisesi, Avni Akyol Güzel

Sanatlar Lisesi'dir. 1993 yılında ilk mezunlarını vermiştir. 1990-1991 yılında Ankara, Eskişehir, Bursa, Kütahya ve İzmir'de açılarak sayıları altıya çıkartılmıştır. Günümüz itibarıyla Türkiye genelinde 82 Güzel Sanatlar lisesi bulunmaktadır. Bunların 76'sında spor bölümü bulunmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 16 Haziran 2009 tarihinde 27260 sayılı, T. C. Resmî Gazete' de yayımlanan, Güzel Sanatlar lisesi tanımı: Güzel sanatlar ve spor liseleri, Anadolu lisesi statüsünde olup güzel sanatlar ve spor eğitimi alanında yatılı, gündüzlü ve karma olarak ilköğretim üzerine 4 yıl eğitim ve öğretim yapılan okullardır. Bu okullar, öncelikle güzel sanatlar ve sporla ilgili yükseköğretim kurumlarının bulunduğu yerlerde açılır (MEB, 2009).

Okulun amacı ise aynı yönetmeliğin 6. maddesinde şu şekilde ifade edilmiştir:

Madde 6

1. Öğrencilerin Türk Millî Eğitiminin genel ve özel amaçları yanı sıra güzel sanatlar ve spor alanlarında;

a. İlgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda güzel sanatlar ve spor eğitimi ile ilgili temel bilgi ve beceriler kazanmalarına yönelik eğitim-öğretim görmelerini ve alanlarında başarılı bireyler olarak yetişmelerini,

b. Güzel sanatlar ve sporla ilgili yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını,

c. Türk sanat, kültür ve sporuna katkıda bulunan ve başarıyla temsil eden bireyler olarak yetişmelerini,

ç. İş birliği içinde çalışma ve dayanışma alışkanlığı kazanarak takım ruhu ile hareket etmelerini,

d. Alanlarıyla ilgili araştırma yaparak yorum ve uygulama yetkinliğine ulaşabilmelerini,

e. Millî ve milletlerarası sanatsal ve sportif faaliyetleri takip ederek bilgi ve kültürlerini geliştirmelerini,

f. Spor disiplini ve centilmenliği ile sanatçı duyarlığını benimseyen bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır.

Yönetmeliğin 11. Maddesinde öğretim programları şu şekilde ifade edilmiştir:

Madde 11

1. Bu okullarda;

a) Bakanlıkça uygun görülen ders çizelgeleri ve öğretim programları uygulanır. Programlar düzenlenirken alanın özelliğine göre yabancı dil dersleri ile sanat ve spor derslerine ağırlık verilir.

b) Eğitim ve öğretim Türkçe yapılır. Alan derslerindeki sanat ve sporla ilgili terimlerin yabancı dildeki karşılıkları da öğretilir.

Yönetmelikte Alanlar, Alan uygulamaları ve etkinler 12. ve 13. Maddelerde belirtilmiştir. Bunlar:

Madde 12

1. Bu okullarda resim, müzik ve spor alanları ile branşlaşmaya yönelik alt branşlar açılır. Bakanlığın uygun görmesi durumunda güzel sanatlara yönelik program uygulayan başka alanlar da açılabilir. Ancak, bütün alanların aynı okul bünyesinde açılma zorunluluğu yoktur. Açılacak alanlar, okulun fiziki alt yapısı ve çevre şartları dikkate alınarak Bakanlıkça belirlenir.

Madde 13

1. Alan uygulamaları ve etkinlikler, öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerine göre bireysel veya toplu olarak öğretmen gözetiminde yapılan serbest çalışmalardır. Bu çalışmalarda okul yönetimince; öğrencilerin okulun spor salonu, spor sahası ve diğer spor alanları ile resim atölyesi, müzik odası, laboratuvar, kitaplık ve konferans salonu gibi imkânlarından yararlanmaları için gerekli önlemler alınır.

2. Okullarda güzel sanatlar ve spor eğitimi ile ilgili hangi alan uygulamalarına ve etkinliklere yer verileceğine okul, çevre ve uygulanan

programların özelliğine göre zümre öğretmenler kurulunun önerisi doğrultusunda okul yönetimince karar verilir.

3. Öğrenciler güzel sanatlar ve spor eğitimi ile ilgili etkinliklere, uygulama çalışmalarına, öğretmenlerinin gözetim ve sorumluluğunda katılır ve bu sürelerde izinli sayılırlar.

2.1.3.1 Güzel Sanatlar Lisesi Bölümleri

Güzel sanatlar liselerinde; resim, müzik ve spor bölümleri olmak üzere üç bölüm yer alır. Bu bölümlere öğrenci alımları Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 7 Eylül 2013 tarihinde 28758 sayılı, T. C. Resmi Gazete’ de *Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği*’nin 20, 25 ve 39 uncu Maddeleri hükümlerine göre Güzel sanatlar liseleri, spor liseleri ile musiki, hafızlık, geleneksel, ve çağdaş görsel sanatlar ve spor programı/projesi uygulayan Anadolu imam hatip liselerinin 9 uncu sınıflarına öğrenci alımı ile ilgili usul ve esasları belirlemek için hazırlanan yönetmeliğe göre Güzel sanatlar liselerince yapılan yetenek sınavında başarılı olan öğrenciler seçilir (MEB, 2013).

Yetenek sınavına giren öğrencilerin, Yetenek Sınavı Puanının %70’i ve Ortaokul Başarı Puanının %30’unu toplamak suretiyle elde edilecek Yerleştirme Puanı merkezi olarak 100 (yüz) puan üzerinden hesaplanmaktadır. En yüksek Yerleştirme Puanından aşağıya doğru yapılan sıralamaya göre bölümler bazında belirlenen kontenjan kadar aday yerleştirilerek kayıt hakkı kazanır.

2.1.3.1.1 Resim Bölümü

Resim bölümü öğrencileri, Desen, İki Boyutlu Sanat Atölye, Üç Boyutlu Sanat Atölye, Temel Sanat Eğitimi, Müze Eğitimi, Genel Sanat Tarihi, Grafik Tasarım, Drama, Çağdaş Dünya Sanatı Tarihi, Estetik, Sanat Eserleri Analizi, Türk İslam Sanatı Tarihi, Geleneksel Türk Sanatları Minyatür, Geleneksel Türk Sanatları Ebru, İmgesel Resim ve kültür dersleri eğitimi almaktadır. Öğrenciler 4

yıl boyunca alanında uzman öğretmenlerle atölye dersleri almaktadır. Okul atölyelerinin yanı sıra dış mekân ve önemli tarihi yerlerde çalışma yapma şansına sahiptir. Öğrenciler dönem içinde okul ve okul dışında çeşitli sergilere, yarışmalara, organizasyonlara hazırlanmaktadır.

Güzel Sanatlar lisesi Öğretim Programları 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. Maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ve Türk Millî Eğitiminin temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Öğretim programına göre geçmiş medeniyetlerin ortaya koymuş olduğu sanatsal birikimleri tanınması ve yorumlaması, sanatın eleman ve ilkelerini kavraması ve çalışmalarında uygulaması, estetik ve sanatsal duyarlılık kazanması, gözlem ve araştırmalar yoluyla algılarını geliştirmesi, geleneksel sanatlarımızdan ebru, minyatür, cilt, hat, tezhip, kat'i ve halı-kilim sanatlarımız ile ilgili belirli bir bilgi birikimi kazanması, sanat eserlerine karşı daha duyarlı olması ve bu eserlerin korunması gerektiği bilincinde olması genel amaçlarıdır.

Programın öğrencilere kazandırmayı hedeflediği beceriler ise; betimleme, çözümleme, yorumlama, araştırma, problem çözme, eleştirel düşünme, kendini ifade etme, estetik duyarlılık, analiz etme, yaratıcı düşünme becerileri, Türkçeyi etkili ve doğru şekilde kullanma, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanması olarak ifade edilmiştir.

Güzel sanatlar liselerinin resim bölümü öğrencileri, üniversitelerin eğitim fakültelerinde resim öğretmenliği, güzel sanatlar fakültelerinde resim, grafik tasarım, heykel, çizgi film (animasyon), fotoğrafçılık ve mühendislik, mimarlık ve tasarım fakültelerinde iç mimarlık, çevre tasarım, endüstri ürünleri tasarımı bölümlerine başvurabilirler.

2.1.3.1.2 Müzik Bölümü

Müzik bölümü öğrencileri, Müziksel İşitme ve Yaratma, Piyano, Çalgı ve Koro dersleri almaktadır. Alan derslerine ek olarak kültür dersleri de okutulur. Çalgı dersinde, her öğrenciye uygun; keman, viyola, çello, yan flüt, bağlama, gitar

eğitimi verilir. Piyano ve çalgı dersleri ğrenci ve öğretmenle birebir yapılmaktadır. Öğrenciler okul orkestrasında görev alır ve toplu çalışmalar yapılır. Bu alışmalar sonunda sene içinde ve sene sonu organizasyonlarda konser veriler.

Güzel sanatlar liselerinin müzik bölümünden mezun olan öğrenciler, üniversitelerin eğitim fakültelerinde müzik ğretmenliği ve müzikoloji, güzel sanatlar fakültelerinde müzik bilimleri, müzik teorisi, devlet ve özel konservatuvar bölümleri gibi bölümlere başvurabilirler.

2.1.3.1.3 Spor Bölümü

Spor bölümü ğrencileri, Temel Spor Eğitimi, Spor Anatomisi ve Fizyolojisi, Beden Eğitimi ve Spor Tarihi, Antrenman Bilgisi, Sporcu Sağlığı, Spor Yönetimi ve Organizasyonu, Spor Psikolojisi ve Sosyolojisi, Spor ve Beslenme, Eğitsel Oyunlar, Genel Jimnastik, Ritim Eğitimi ve Halk Dansları, Atletizm, Artistik Jimnastik, Takım Sporları, Bireysel Sporlar, Spor Uygulamaları dersleri almaktadır. Öğrenciler Bireysel Sporlar dersinde her sınıfta 2 branş seçer ve 3 yıl sonunda 6 branş öğrenmiş olurlar. Spor Uygulamaları dersinde sınıf birleştirmesi yapılamaz, okul ve evre imkanlarına bağlı olarak belirlenen spor branşlarından (bireysel ya da takım sporları) okul takımı oluşturulur. Tüm ğrencilerin takım çalışmalarına katılımı sağlanarak dersler işlenmektedir.

Spor bölümünden mezun olan öğrenciler, spor tesisi yöneticisi, kulüp yöneticisi unvanlarda çalışabilirler. Millî Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında yapılan iş birliği kapsamında spor lisesi mezunlarına 1'inci kademe antrenörlük (yardımcı antrenör) belgesi verilmesi kararlaştırılmıştır. Bunun yanı sıra öğrenciler niversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nun, antrenörlük eğitimi, beden eğitimi ve spor ğretmenliği, egzersiz ve spor bilimleri, rekreasyon yönetimi, spor bilimleri, spor yönetimi, spor yöneticiliği bölümlerine başvurabilirler.

2.2 İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde, alanyazın incelemeleri sonucunda öğretmenlerin mesleki sorunları üzerine bilimsel çalışmalar sunulmuştur.

2.2.1 Yurt İçi Araştırmaları

Adar Cömert (2019) “Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Problemler ve Çözüm Önerileri” araştırmasının amacı; ortaokullarda görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin görsel sanatlar dersinin yürütölmesi ile ilgili görüşleri, gözlemleri, karşılaştıkları problemleri ve çözüm önerilerini değerlendirmeyi hedeflemektedir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum değerlendirmesidir. Araştırmanın sonucunda görsel sanatlar öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda en önemli ortak sorun ders saatlerindeki yetersizliktir. Görsel sanatlar eğitimi derslerinde eğitimin kalitesini artırmak için öncelikle düşük olan ders saatlerinin artırılarak en az iki ders saati olacak şekilde planlanması gerekmektedir.

Demir ve Arı (2013) “Öğretmen Sorunları” adlı araştırmasında Çanakkale ilinde görev yapan okul öncesi öğretmenleri, sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenlerinin yaşadıkları sorunları ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Hizmet-içi eğitim faaliyetlerine katılan 220 öğretmenden 99’una 15 sorudan oluşan bir ölçek sunulmuş ve bu sorunlardan en çok rahatsız oldukları 4 tanesini seçmeleri istenmiştir. Bu sorunlardan frekansı en çok olanlar incelendiğinde öğretmenler için en rahatsız edici sorunların başında “gelirin düşük olması”, “toplumdaki saygınlığının düşmesi” ve “sık değişen programlar ve mevzuatların” geldiği ortaya çıkmıştır. Frekansı en az olan sorunlar incelendiğinde ise “norm kadro sorunları”, “performansın takdir edilmemesi” ve “çalışma saatlerinin fazlalığı” sorunlarının öğretmenleri en az rahatsız eden sorunlardan olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kaynar Tanır (2012) “Ataması Yapılan ve Yapılmayan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları: Karşılaştırmalı İçerik Çözümlemesi” başlıklı

alışmasını amacı; 2007-2012 “Görsel Sanatlar” öğretmenlerinin atanma sürecinde ya da atandıktan sonra ne tür sorunlar yaşadığını ortaya koymak ve bu sonuçları, araştırmacının Eylül 2007 yılında (16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi-Tokat) aynı konu üzerinde (2000-2007 yılları için) yaptığı çalışmanın bulguları ve sonuçlarıyla karşılaştırmaktır. Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda görsel sanatlar öğretmenlerinin atanma sürecinde ve mesleklerini uygularken alanlarına özgü pek çok sorunla karşı karşıya kaldıkları sonucuna varılmıştır. Yaşanan sorunların çözülebilmesi ve sorunların ötesinde okullarda iyi bir sanat eğitimi verilmesini sağlayabilmek için mevcut iktidarın kendisine ciddi bir sanat eğitim politikası oluşturması önerilmektedir.

Ayaydın (2011) yaptığı çalışmada “Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Öğretmenlerin Görüşleri” başlıklı araştırmasında güzel sanatlar ve spor lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri incelenmiştir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Çalışma grubu 66 görsel sanatlar öğretmeninin katılımıyla gerçekleşmiştir. Araştırmanın sonucunda sanat eğitiminin iyileştirilmesi ve sorunların çözümü için araştırma bulgularına dayalı yorum ve öneriler yapılmıştır.

Umuzdaş (2006) “Anadolu Güzel Sanatlar lisesi Yöneticilerinin Okul Yönetiminde Karşılaştıkları Sorunlar” isimli yüksek lisans tezinde; Türkiye’deki GSL’lerde görev yapmakta olan okul yöneticilerinin, yönetim ile ilgili sorunlarının daha çok hangi yönde olduğunu belirlemeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda; GSL yöneticilerinin araç ve gereç yeterliği, öğretmenlerin mesleki niteliği konusunda sorun yaşadıkları, kadrolu sanat dersi öğretmeni sorununun yaşandığı, yöneticiler okula öğrenci bulma konusunda sorun yaşadıklarını, bulunan öğrencilerin niteliklerinin beklentiyi karşılamadıkları, finansal konuların planlanması konusunda karşılaşılan sorunların yüksek düzeyde olduğu, yöneticiler kadro oluşturma konusunda sorun yaşadıklarını, hizmet içi eğitimde sorunların var olduğu gözlenmektedir. Yöneticilerin yönetim kıdemi ile kararların sonuçlarının uygulanması konusunda sorun yaşama düzeyi arasında ilişki bulunmuştur.

2.2.2 Yurt Dışı Araştırmaları

Kuang (2014) Çin’de meslek dersi öğretmenlerinin sorunlarını araştırmıştır. Araştırmacı, mesleki eğitim sürekli yaygınlaşırken öğretmen sayısının yetersiz kalmasından bahsetmektedir. 2003-2007 yılları arasında meslek liselerinde öğrenim gören öğrenci sayısı %60 oranında artarken; aynı yıllar arasında bu okullarda görevli öğretmen sayısı sadece %17 oranında artmıştır. Bu durum, akademik ve lise çeşitleri arasında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en çok olduğu okul türünün meslek liseleri olduğu sonucuna varılmıştır. Meslek dersi öğretmenlerinin %82’si mezun olduktan sonra branşı ile ilgili deneyim kazanmadan öğretmenlik mesleğine başlamaktadır. Bunların dışında öğretmenlere sunulan hizmet içi eğitim de yeterli seviyede değildir. Araştırmacı, bu sorunların çözülmesi için bazı kalıcı ve yapısal değişikliklerin yapılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Goodwin (2012) mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin sorunları ile ilgili yapılan araştırmaların sonuçlarını özetlemiştir. Mesleğe “yeni” başlayan öğretmenlerin üç ana temel sorunu olduğunu bunların; sınıf yönetimi, müfredatın öğretmene tanıdığı serbestlik ile ilgili ne yapacağını bilememesi ve destekleyici olmayan iş ortamı şeklinde belirtmiştir.

Yang, Wang, Ge, Hu, Chi (2011) Çin’deki öğretmenlerin mesleki gerginliğine neden olan başlıca nedenleri araştırmıştır. İşte aşırı yük, rol belirsizliği, sorumluluk ve çevre, zihinsel ve duygusal gerginliğe neden olan etmenler. Bu araştırmada öğretmenlerin meslek gerginlik düzeyleri yüksek bulunmuştur.

Singh (2009) Hindistan’ın Amritsar bölgesinde lisede görev yapmakta olan öğretmenlerin mesleki sorunları üzerine araştırma yapmıştır. Yaptığı anketler sonucunda ulaştıkları ise şu şekildedir: Meslektaşları arasında iş birliğinin olmaması, işleri bitirme telaşı, verilen görevleri sorunsuz bir şekilde yapamama, net olmayan talimatlar, mesleğin monotonluğu, otoriterlerin ilgisizliği ve yönetim süreçlerinin bozulması.

Cohen-Evron (2002) görsel sanatlar öğretmenlerinin okullarda çalışma koşullarından kaynaklı sorunlarıyla ilgili araştırmasında İsrail'deki Beit Berl Koleji Sanat okulunda 28 sanat öğretmeninden oluşan grupla çalışmıştır. Araştırmanın sonucunda soyutlanma hissi, sanatın statüsünü müzakere etme zorunluluğu ve eğitim sistemindeki çatışmalardan dolayı öğretmenlerin zorlandıklarını saptamıştır.

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modelinden, çalışma grubundan, araştırmacının rolünden, veri toplama aracı, verilerin toplanması, verilerin analizi, geçerlik ve güvenirlik bölümlerine yer verilmiştir.

3.1 Araştırma Modeli

Bu araştırma nitel araştırma modeli kullanılarak olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni farkında olduğumuz ancak derin ve detaylı anlayışa sahip olmadığımız olgularla ilgilidir. Tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için uygun zemin hazırlayan araştırma yöntemidir. Olgubilim araştırmalarında genellikle bir olguyla ilgili bireysel algıların ortaya çıkarılıp ayırt edilmesini ve yorumlanması amaçlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Bu araştırma, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Batı Karadeniz Bölgesi illeri; Bartın, Bolu, Düzce, Karabük, Kastamonu, Sinop, Zonguldak illerinde MEB Güzel Sanatlar liselerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin yaşadıkları mesleki sorunları belirlemek amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veri toplama yönteminde ise yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak, veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.

Yıldırım ve Şimşek'e (2021) göre nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi tekniklerin kullanıldığı çalışmaya katılan katılımcıların yaşantılarını ortaya çıkarmak için anlaşılır ve değişken bir davranışın gözlemlendiği, katılımcının bulunduğu ortamda yapılan araştırmanın problem durumunu derinlemesine bilgi elde edildiği araştırma şeklidir.

Görüşme, genellikle iki kişi arasında ya da toplulukla devam ettirilen konuşmalardır. Görüşme sırasındaki konuşmalar, araştırmacı tarafından yanıtları aranan bilgileri elde etmek hedefiyle yapılır (Batu, 2000). Bu görüşmeler; yapılandırılmış görüşme, yapılandırılmamış görüşme ve yarı-yapılandırılmış

görüşme olmak üzere eğitim alanında yapılan çalışmalarda görüşme tekniğinin yaygın olarak bu üç türü kullanılmaktadır.

Bu araştırmada yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu tür görüşme tekniği ile yapılan araştırmalarda görüşme tekniğine uygun olacak şekilde sorular hazırlanır. Bu sorular görüşülecek katılımcılara aynı sırayla sorulur fakat görüşülen katılımcının soruları istediği doğrultuda yanıtlamasına izin verilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

3.2 Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Batı Karadeniz Bölgesi illeri; Bartın, Bolu, Düzce, Karabük, Kastamonu, Sinop, Zonguldak illerinde MEB Güzel Sanatlar liselerinde görev yapan 40 görsel sanatlar öğretmeni oluşturmaktadır.

Tablo 3. 2. 1. Çalışma Grubundaki Öğretmenlerin Cinsiyet Durumlarına Göre Dağılımları.

Cinsiyet	f	%
Kadın	23	57,5
Erkek	17	42,5
Toplam	40	100

Tablo 3. 2. 1’de çalışma grubundaki öğretmenlerin cinsiyet dağılımları yer almaktadır. Bu bulgulara göre öğretmenlerin 23’ü (%57,5) kadın, 17’si (%42,5) erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 3. 2. 2 Çalışma Grubundaki Öğretmenlerin Meslekteki Hizmet Süresine Göre Dağılımları.

Meslekteki Hizmet Süresi	f	%
5-10 Yıl	3	7,5
11-15 Yıl	7	17,5
16-20 Yıl	18	45
21+ yıl	12	30
Toplam	40	100

Tablo 3. 2. 2’de çalışma grubundaki öğretmenlerin meslekteki hizmet süresine göre dağılımları yer almaktadır. Bu bulgulara göre öğretmenlerin 3’ü (%7,5) 5-10 Yıl, 7’si (%17,5) 11-15 Yıl, 18’i (%45) 16-20 Yıl, 12’si (%30) 21+ Yıl olduğu görülmektedir.

Tablo 3. 2. 3 Çalışma Grubundaki Öğretmenlerin Mezun Oldukları Lisans Programına Göre Dağılımları.

Mezun Oldukları Lisans Programı	f	%
Eğitim Fakültesi	37	92,5
Güzel Sanatlar Fakültesi	3	7,5
Eğitim Enstitüsü	0	0
Toplam	40	100

Tablo 3. 2. 3’te çalışma grubundaki öğretmenlerin mezun oldukları lisans programına göre dağılımları yer almaktadır. Bu bulgulara göre öğretmenlerin 37’si (%92,5) Eğitim Fakültesi, 3’ü (%7,5) Güzel Sanatlar Fakültesi mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 3. 2. 4. Çalışma Grubundaki Öğretmenlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları.

Eğitim Durumları	f	%
Lisans	30	75
Yüksek Lisans	10	25
Doktora	0	0
Toplam	40	100

Tablo 3. 2. 4'te çalışma grubundaki öğretmenlerin eğitim durumlarına göre dağılımları yer almaktadır. Bu bulgulara göre öğretmenlerin 30'u (%75) Lisans, 10'u (%25) Yüksek Lisans mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 3. 2. 5 Çalışma Grubundaki Öğretmenlerin Çalıştıkları İllere Göre Dağılımları.

Çalıştığı İl	f	%
Düzce	4	10
Bolu	5	12,5
Zonguldak	5	12,5
Kastamonu	5	12,5
Sinop	5	12,5
Bartın	7	17,5
Karabük	9	22,5
Toplam	40	100

Tablo 3. 2. 5'te çalışma grubundaki öğretmenlerin çalıştıkları illere göre dağılımlara yer almaktadır. Bu bulgulara göre öğretmenlerin 4'ü (%10) Düzce, 5'i (%12,5) Bolu, 5'i (%12,5) Zonguldak, 5'i (%12,5) Kastamonu, 5'i (%12,5) Sinop, 7'si (%17,5) Bartın, 9'u (%22,5) Karabük, illerinde çalıştığı görülmektedir.

3.3 Araştırmacının Rolü

‘Güzel Sanatlar Lisesinde Görev Yapan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Yaşadıkları Mesleki Sorunlar’ tezinde görsel sanatlar öğretmenlerinin görüşlerinin alınması amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen 5’i Kişisel Bilgi formu sorusu 22’si Mesleki Sorunlar Görüş Formu (MSGF) sorusu olarak toplam 27 sorudan oluşan yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Görüşmeler sırasında toplam 27 soru belirlenen sırada sorulmuştur. Katılımcıların konu ile görüşlerini rahatça ifade edebilmeleri için uygun ortam oluşturulmuştur. Görüşmelerde katılımcıların gerçek isimleri kullanılmamış, “hocam” ya da “siz” ifadeleri kullanılmıştır. Sorular belirlenen sırayla katılımcılara sorulmuştur. Araştırmaya katılan katılımcıların isimleri gizli tutularak, Öğretmen 1 "Ö1" şeklinde kodlanarak içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Görüşmeler hafta içi okul günlerinde, katılımcıların uygun oldukları zamanlarda, Google Formlar üzerinden gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler 2022-2023 eğitim öğretim döneminde 20/09/2022 ile 22/10/2022 tarihleri arasında yapılmıştır. Görüşmeler 15-25 dakika arasında gerçekleştirilmiştir.

3.4 Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada, görüşme formu kapsamlı bir alanyazın taraması yapılarak geliştirilmiştir. Araştırmacı, araştırmanın konusu hakkında kapsamlı bilgiler ulaştıktan sonra, formda yer alan maddeleri oluşturmuştur. Bu maddelere son şeklini vermek için alanında 2 uzman sanat eğitimcisi, 1 ölçme ve değerlendirme uzmanı ve 1 dil uzmanının görüşleri alınmıştır. Bu görüşmelerde öneriler doğrultusunda kapsam geçerliliği ve soru ifadelerinde düzeltmeler yapılmıştır.

Kişisel Bilgi formu, görsel sanatlar öğretmenlerinin demografik özelliklerini tespit etmek amacıyla hazırlanmış 5 sorudan oluşmaktadır. Araştırmanın güvenilirliği ve gizliliği açısından katılımcılardan isim alınmamıştır. Kişisel Bilgi formunda, öğretmenlerin cinsiyetleri, meslekteki hizmet süreleri,

mezuniyet durumları, eğitim durumları ve çalıştığı il/ilçe ile ilgili soruları yanıtlamaları istenmiştir.

Formda 22 soru yer almıştır. Bu araştırmada kullanılan MSGF’de yer alan sorular şu şekildedir:

1. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
2. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin MEB politikaları ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
3. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin MEB öğretim programı ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
4. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin çalıştığı okulun fiziki durumu ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
5. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin okul yönetimi ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
6. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin araç-gereç ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
7. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin ders kitapları ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
8. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin diğer branş öğretmenleri ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
9. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin öğrenci davranışları ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
10. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin öğrenci velileri ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
11. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin sınıf yönetimi ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
12. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin psikolojik danışma ve rehberlik servisi ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
13. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin öğrenci alımı (yetenek sınavı) ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?

14. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin sosyokültürel çevre ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
15. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin ekonomik kaynaklı yaşadıkları sorunlar nelerdir?
16. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin mesleki eğitim (hizmet öncesi eğitim, hizmet-içi eğitim) uygulaması ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
17. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin mesleki örgütlenme ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
18. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin hukukî hakları ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
19. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin tayin, terfi, atama sistemi ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
20. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin çalışma koşulları ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
21. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımı ile ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
22. Güzel sanatlar lisesinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin yaşadıkları başka sorunlar nelerdir?

3.5 Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri; nitel veri toplama tekniklerinden araştırmacı tarafından geliştirilen yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Görüşme sırasında önceden hazırlanan Kişisel Bilgi formu ve Mesleki Sorunlar Görüş Formu (MSGF) kullanılmıştır.

Araştırma için güzel sanatlar liseleri belirlenmiş ve ilgili kurumlardan gerekli izinler alınarak okullarla iletişime geçilmiştir. Öğretmenlerle iletişime geçmeden önce okul idaresi ile görüşülerek çalışma hakkında bilgi verilerek onayları alınmıştır. Görüşmelere başlamadan önce araştırmacı güzel sanatlar liselerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerine kendini tanıtmış, çalışma

hakkında bilgi verilmiş ve onayları alınmıştır. Görüşmeler araştırmacı tarafından Google Formlar üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Öğretmenlerin araştırma ile ilgili düşüncelerini uygun zamanda ve rahat ifade edebilmeleri için görüşmeler Google Formlar üzerinden yapılmıştır. Öğretmenlerin sorunlarını belirtirken araştırmacı tarafından etkilenmemesine özen gösterilmiştir. Araştırmanın tarafsız olabilmesi için, katılımcının etkili bir şekilde soruları anlayabilmesi ve tarafsız yanıtlaması, araştırmacının yansız bir şekilde soruları yöneltmesi ve cevapların etkilenmemesi araştırmanın tarafsız olması bakımından önem taşımaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Bu çalışma için Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan 27/05/2022 tarihinde 2022/192 protokol sayısı ile etik izin alınmıştır. İlgili belge araştırmanın ekler kısmına eklenmiştir.

3.6 Verilerin Analizi

Bu araştırmada, verilerin analizi içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi, bireylerin tutumlarını ve yaşantılarını belirleme üzerinde dolaylı yollarla çalışılmasına olanak sağlayan bir tekniktir. İçerik analizi metin ya da metinlerden oluşan bir grubun içindeki belli sözcüklerin veya kavramların sık geçen ve anlam bakımından benzer olan temaların belirlenmesinde kullanılır. Araştırmacı belirlenen bu sözcüklerin ve kavramların benzerliğini ve ilişkilerini saptayarak inceler ve analiz ederek varsayımlarda bulunur (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2017).

İçerik analizi dört aşamada analiz edilir: Birinci aşama verilerin kodlanması, ikinci aşama temaların bulunması, üçüncü aşama kodların ve temaların düzenlenmesi, dördüncü aşama bulguların tanımlanması ve yorumlanması. İçerik analiziyle yapılan çalışma, benzer olan verileri belli başlı temalar ve kavramlar içerisinde bir araya getirerek araştırmayı inceleyenlere anlaşılabilir şekilde sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Araştırmada elde edilen öğretmen sorunları içerik analizi yöntemi ile yorumlanmıştır. Google Formlar üzerinden dijital olarak ulaşılan kavramsal veriler incelenerek temalar tespit edilmiş ve kodlanmıştır. İçerik analizinde yapılan işlem, birbirine benzeyen veriler bir araya getirilerek gruplandırılmış, sorunlar tespit edilmiş, yorumlanmış ve çözüm önerileri getirilmiştir.

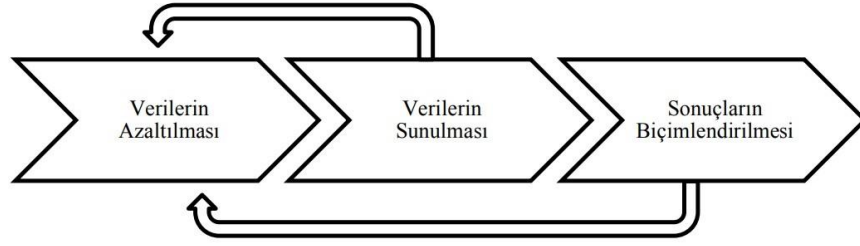
3.7 Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada veri toplama amacı ile hazırlanan yarı-yapılandırılmış görüşme formu sorularının geçerliliğini sağlamak adına alanında uzman iki sanat eğitimcisi, bir ölçme değerlendirme uzmanı ve bir dil uzmanının görüşleri alınmıştır. Böylece soruların kapsam geçerliği sağlanmıştır. Sonrasında uzmanlardan alınan görüşler tez danışmanının önerileri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılarak forma son şekli verilmiştir. Mesleki Sorunlar Görüş Formu, görsel sanatlar öğretmenlerinin yaşadıkları mesleki sorunları tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Sorular meslek içindeki ve meslek dışındaki sorunlar olarak gruplanmaktadır.

Dış geçerliğin sağlanması için katılımcılar çalışmanın amacına uygun şekilde seçilmiştir. Veri toplama aracının hazırlanma süreci, veri toplama süreci, veri analiz süreci ve araştırmacının rolü açıklanmıştır. Araştırmada kullanılan yöntem, geçerlik ve güvenilirliğe yer verilmiştir.

Güvenirlik çalışması için görüşmelerden elde edilen bulgular araştırmacı tarafından bilgisayar ortamında yazılı hale getirilmiştir bu durum iç güvenilirliği artırıcı etkiye sahiptir. Verilerin analizi bölümünde araştırmacı tarafından alınan veriler kod, kategori ve temalar olarak uzman görüşüne sunulmuş ve değerlendirilmiştir.

Kodlayıcı güvenilirliğini sağlamak amacıyla Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen güvenilirlik formülü kullanılmıştır.

Şekil 3. 1 Miles-Huberman Modeli (Miles ve Huberman, 1994)

Formülün hesaplanması sonucunda, araştırmanın kodlar arası uyum sonucu %88 olarak hesaplanmıştır. Miles ve Huberman (1994)'a göre kodlar arası güvenirlik formülünün %70'in üzerinde çıkan araştırmalar güvenilir olarak kabul edilir.

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde ulaşılan verilerin içerik analizi yöntemine göre oluşturulan kategorilerdeki öğretmen sorunlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Araştırmada temalara ilişkin bulgulara katılımcılar, öğretmen “Ö” şeklinde, frekans “f” ve yüzde “%” şeklinde gösterilmiştir.

Tablo 4. 1. Öğretmenlerin MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Atölye ders saatinin yetersiz olması	Ö1, Ö16, Ö21, Ö32, Ö33, Ö38	6	15
Meslek liseleri yönetmeliğine bağlanması	Ö8, Ö13, Ö30, Ö33	4	10
Sınıf geçme yönetmeliğinden kaynaklı sorunlar	Ö4, Ö25, Ö26	3	7,5
Öğrenci sayısından kaynaklı sorunlar	Ö8, Ö40	2	5
Gerekli derslerin saatinin azaltılması	Ö15	1	2,5

Tablo 4. 1’de çalışma grubundaki öğretmenlerin MEB ortaöğretim kurumları yönetmeliğine yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 6’sı (%15), atölye ders saatinin yetersiz olması, 4’ü (%10) meslek liseleri yönetmeliğine bağlanması, 3’ü (%7,5) sınıf geçme yönetmeliğinden kaynaklı sorunlar, 2’si (%5) öğrenci sayısından kaynaklı

sorunlar, 1'i (%2,5) gerekli derslerin saatini azaltılması şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö4: *“Evet. Öğrencilerin sınıf geçme durumu uygulamaları değişikliğe ihtiyaç var. Öğrencilerin ödül ve disiplin yönetmeliğindeki maddelerin yaşanan olaylara ilişkin güncellenerek uygulanması gerekir.”*

Ö21: *“Atölye ders saatleri yetersiz öğrencilerin okul içi çalışmalarına yetmiyor.”*

Ö30: *“Meslek liseleri yönetmeliğindeyiz ama haklarımız aynı değil.”*

Ö40: *“Öğrenci grup sayılarının değişimiyle sürekli bir düzenleme gerekiyor olması ve derse giren öğretmenin düşmesi sonucu sürekli ya artan ya azalan bir sayı üzerinden yeni düzenleme istemesi, dönem içindeki motivasyonu düşürüyor.”* şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 2. Öğretmenlerin MEB politikaları ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Eğitimin kalitesi	Ö4, Ö15, Ö16, Ö29, Ö33	5	12,5
Öğretmenlerin beklentilerinin karşılanmaması	Ö10, Ö11, Ö25, Ö30, Ö40	5	12,5
Mesleki ve teknik liselerle aynı konumda olma	Ö29, Ö38	2	5
Öğrenci sayısı	Ö8	1	2,5
Güzel sanatlar liselerine yönelik yeni çalışmaların olmaması	Ö19	1	2,5

Tablo 4. 2’de çalışma grubundaki öğretmenlerin MEB politikalarına yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 5’i (%12,5) eğitim kalitesi, 5’i (%12,5) öğretmenlerin beklentilerinin karşılanmaması, 2’si (%5) mesleki ve teknik liselerle aynı konumda olma, 1’i (%2,5) öğrenci sayısı, 1’i (%2,5) güzel sanatlar liselerine yönelik yeni çalışmaların olmaması şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö4: *“Evet. Eğitimde sanat ve uygulamaların yetersizliği. Sanat eğitiminin bireysel gelişime katkıları düşünülerek sanat uygulama alanları artırılmalı.”*

Ö11: *“Yönetmeliğin öğretmenlerin çalışma süreleri ile ilgili maddesinin yeniden düzenlenmesini istiyorum.”*

Ö29: *“Bir ülkenin eğitim politikası toplumun ve devletin ihtiyaç duyduğu yönde vatandaşların okulda yetiştirilmesidir. Son zamanlarda ne yazık ki ülkemizde güzel sanatlara olan değer iyice azalmaktadır, güzel sanatlar liselerini mesleki ve teknik liselerle aynı kategoriye koyulmasından kaynaklı rahatsızlıklarım var.”* şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 3. Öğretmenlerin MEB öğretim programı ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Öğretim programlarının sürekli değişmesi	Ö4, Ö8, Ö12, Ö21, Ö25	5	12,5
Öğretim programının ders kitapları ve öğrenci seviyesiyle uyumsuzluğu	Ö13, Ö29, Ö33	3	7,5
İstenilen ders dışı etkinliklerin eğitimi aksatması	Ö8, Ö40	2	5
9. sınıf derslerinin yoğun olması	Ö32	1	2,5

Tablo 4. 3'te çalışma grubundaki öğretmenlerin MEB öğretim programına yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 5'i (%12,5) öğretim programlarının sürekli değişmesi, 3'ü (%7,5) öğretim programının ders kitapları ve öğrenci seviyesiyle uyumsuzluğu, 2'si (%5) istenilen ders dışı etkinliklerin eğitimi aksatması, 1'i (%5) 9.sınıf derslerinin yoğun olması şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö4: “Evet, güzel sanatlar liselerinde sürekli program değişimi (ders saati, ders içerik ve ders sayıları) olması uygulamalarda aksaklığa neden olmaktadır. Değişimin 4 yıldan daha kısa sürelerde olması sonucu alınmadan yenilenmesi verimi düşürmektedir.”

Ö8: “Atölye dersleri ve ders saati sayısı sürekli değişti yıllardır. İlçenin sürekli etkinlik beklemesinden dolayı, etkinlik yapmak için öğrencilere duvar

boyatmaktan akademik eğitimi yapmaya vakit bulamaz olduk. Bununla birlikte resim öğrencisinin üniversite yetenek sınavları için kursa gitmesi neredeyse zorunluluk haline geliyor.”

Ö29: “Güzel sanatlar liseleri öğretim programları hala en eski yöntemleri kapsamakta, şu teknolojiye aynı programda ısrarcı olmak, öğrenciler açısından ders esnasında çoğunlukla anlamsız kalmaktadır. Acilen güncellenmesinin gerektiğini düşünüyorum.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 4. Öğretmenlerin çalıştığı okulun fiziki durumu ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Atölyelerin yetersizliği	Ö3, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö24, Ö26, Ö28, Ö29, Ö30, Ö35, Ö36, Ö37	22	55
Binanın okul formatına uygun olmaması	Ö1, Ö2, Ö13, Ö19, Ö21, Ö22, Ö29, Ö34, Ö36, Ö37, Ö39, Ö40	12	30
Atölyelerin uygun olmaması	Ö10, Ö15, Ö20, Ö21, Ö24, Ö26	6	15
Donanım yetersizliği	Ö3, Ö17, Ö20, Ö27, Ö38	5	12,5

Tablo 4. 4’te çalışma grubundaki öğretmenlerin çalıştığı okulun fiziki durumuna yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 22’si (%55) atölyelerin yetersiz ve uygun olmaması, 12’si (%30)

binanın okul formatına uygun olmaması, 6'sı (%15)atölyelerin uygun olmaması 5'i (%12,5) donanım yetersizliği şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö10: *“Küçük sınıfları fiziki imkân yetersizliğinden atölyeye dönüştürdük. Bu konuda Bartın Gsl ülkedeki fiziki imkân yetersizliğinden ilk 5'te dir diye tahmin ediyorum.”*

Ö20: *“Branş derslerinde her derse ait atölye ayrı olmaması, aynı atölyede hem grafik dersi hem de heykel dersi gibi uç derslerin işlenmek zorunda kalınması temel sorunlardandır. Öğretmenlere ait atölye olmaması öğretmenlerin ders işledikleri atölyelere sahiplenme ve düzenini korumada problem yaşadıkları görülmektedir. Yine heykel, grafik, iki boyutlu atölye, geleneksel sanatlar dersleri (ebru, minyatür) için ayrı atölyeler olmaması, derslerin özel malzemelerinin de eksik olması işleyişin eksik olmasına sebep olmaktadır.”*

Ö37: *“Evet, okulumuz fiziki olarak bir güzel sanatlar lisesi olmadığından sorunlar yaşamaktayız. Çünkü binamız bir ortaokul binası. Bu yüzden atölye imkânımız çok yetersiz.”* şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 5. Öğretmenlerin okul yönetimi ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Okul yönetiminde alandan idareci olmaması	Ö2, Ö4, Ö5, Ö8, Ö12, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö27, Ö30, Ö35	12	30
Sorunlara çözüm bulunamaması	Ö1, Ö8, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö35, Ö40	8	20
Baskıcı tutumları	Ö11, Ö12, Ö40	3	7,5

Tablo 4. 5'te çalışma grubundaki öğretmenlerin okul yönetimine yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 12'si (%30) okul yönetiminde alandan idareci olmaması, 8'i (%20) sorunlara çözüm bulunamaması, 3'ü (%7,5) baskıcı tutumları şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö4: *“Evet. Özellikle alan dışı idari kadroların olması işleyiş ve program uygulama verimliliği, okul vizyonunun gelişmesini olumsuz etkilemektedir.”*

Ö35: *“İdarede görev yapanlar arasında en az biri alan içi öğretmeni olmalı sorunlarımıza çözüm önerileri getirmeli.”*

Ö11: *“Evet. Baskıcı bir tutum ve uygulamaları ile yüz yüze kaldığımız anlar oluyor.”* şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 6. Öğretmenlerin derste kullandığı araç-gereç ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Araç-gereçlerin pahalı olması	Ö3, Ö4, Ö8, Ö12, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24, Ö33, Ö35, Ö38, Ö40	15	37,5
Atölyelerde araç-gereç yetersizliği	Ö4, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö20, Ö21, Ö22, Ö26, Ö36, Ö37, Ö39	13	32,5
Araç-gereçleri öğrencinin alması	Ö30	1	2,5

Tablo 4. 6'da çalışma grubundaki öğretmenlerin derste kullandığı araç-gereçlere yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda

öğretmenlerin 15'i (%37,5) araç-gereçlerin pahalı olması, 13'ü (%32,5) atölyelerde araç-gereç yetersizliği, 1'i (%2,5) araç-gereçleri öğrencinin alması şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö12: “*Malzemelerin pahalı olması derse yansıyor. Bazı teknikleri öğrencilere gösteremiyoruz.*”

Ö36: “*Atölyelerde resim malzemelerinde eksiklikler var ve mevcut malzemeler eski.*” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Ö37: “*Okul imkansızlıkları yüzünden üç boyutlu dersinde araç gereç sıkıntısı yaşamaktayız.*” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 7. Öğretmenlerin ders kitapları ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Ders kitaplarının uygun olmaması	Ö4, Ö12, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö25, Ö29, Ö30, Ö33, Ö35, Ö38, Ö40	13	32,5
Fazla bilgidен oluşması	Ö8, Ö13	2	5
Ders kitabının gönderilmemesi	Ö9	1	2,5

Tablo 4. 7’de çalışma grubundaki öğretmenlerin ders kitaplarına yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 13’ü (%32,5) ders kitaplarının uygun olmaması, 2’si (%5) fazla bilgidен oluşması, 1’i (%2,5) ders kitabının gönderilmemesi şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö12: “Evet. Derslere göre uygun ders kitaplarının olmaması.”

Ö13: “Kitapların içeriğinin çok fazla teorik bilgidен oluşması, uygulamaya dönük etkinliklerin sayısının az olması.”

Ö15: “Ders kitaplarının dışına çıkıyorum, yalnızca onlara bağlı kalmıyorum.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 8. Öğretmenlerin diğer branş öğretmenleri ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Branş derslerinden etkinlikler için öğrenci almak	Ö8	1	2,5
Branş derslerinin önemsenmesinin gerekmesi	Ö20	1	2,5

Tablo 4. 8’de çalışma grubundaki öğretmenlerin diğer branş öğretmenlerine yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 1’i (%2,5) branş derslerinden etkinlikler için öğrenci almak, 1’i (%2,5) branş derslerinin önemsenmesinin gerekmesi şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö8: “Sağ olsun diğer branş derslerinden, etkinlikler için sürekli öğrenci almak zorunda kalıyoruz. Ve sonuçta öğrenci TYT de barajı zor geçiyor. Bizim atölye derslerinin saati artırılmalı, atölyedeki öğrenci sayısı 8’den fazla olmamalıdır.

Ö20: “Diğer branş öğretmenleri ile yaşadığımız sorunlar yoktur ama öğrencilerin TYT puanlarının hedeflenen seviyede olması için branş derslerinin de önemsenmesi gerekir.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 9. Öğretmenlerin öğrenci davranışları ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Öğrencilerin disiplinli olmaması	Ö12, Ö14, Ö16, Ö21, Ö25, Ö26, Ö33, Ö36, Ö40	9	22,5
Derslere ilgisiz olmaları	Ö4, Ö7, Ö8, Ö16, Ö17, Ö19, Ö22, Ö25	8	20
Dikkat dağınıklığı ve odaklanamama	Ö14, Ö23, Ö28, Ö32, Ö38	5	12,5
Ailevi ve psikolojik sorunlar	Ö6, Ö20, Ö21, Ö29, Ö35	5	12,5
Yeteneklerinin düşük olması	Ö15, Ö27	2	5
Derse istenilen malzemeyi getirmemeleri	Ö13, Ö23	2	5
Rahat olmaları	Ö10, Ö34	2	5

Tablo 4. 9’da çalışma grubundaki öğretmenlerin öğrenci davranışlarına yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 9’u (%22,5) öğrencilerin disiplinli olmaması, 8’i (%20) derslere ilgisiz olması, 5’i (12,5) dikkat dağınıklığı ve odaklanamama, 5’i (%12,5) ailevi ve psikolojik sorunlar, 2’si (%5) yeteneklerinin düşük olması, 2’si (%5) derse istenilen malzemeyi getirmemeleri, 2’si (%5) rahat olmaları şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö14: “Disiplin konusunda sıkıntılılar, derslere odaklanamıyorlar.”

Ö15: “Öğrenci kalitesi her yıl düşüyor, yetenek ve zekâ konusunda her geçen yıl büyük gerileme var.”

Ö21: “Öğrenciler yıllar geçtikçe disiplin sorunları ve psikolojik sorunları artıyor bu durumda ders işleyişi bozuluyor.”

Ö23: “Öğrenciler derslere odaklanamıyor malzemelerini tam getirmiyor.”

Ö32: “Öğrenciler teorik derslerde çabuk sıkılabiliyor dikkatleri dağılabiliyor onları derste tutmak gerekiyor.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 10. Öğretmenlerin öğrenci velileri ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
İlgili ve bilgili olmamaları	Ö1, Ö7, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö20, Ö21, Ö33, Ö34, Ö37, Ö40	15	37,5
İletişim sorunları	Ö8, Ö14, Ö19, Ö36	4	10
Hataları öğretmene yükleyen veliler	Ö4, Ö6	2	5

Tablo 4. 10’da çalışma grubundaki öğretmenlerin öğrenci velilerine yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 15’i (%37,5) ilgili ve bilgili olmamaları, 4’ü (%10) iletişim sorunları, 2’si (%5) hataları öğretmene yükleyen veliler şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö4: “Evet. Özellikle çalıştığım yaş gruplarında okulu kurtuluş olarak gören ilgisiz veliler başarısızlığın artmasına rol oynuyor. Ayrıca güzel sanatlar lisesi içeriği eğitimi bilmeyen veliler, başarısızlığı öğretmene yüklemektedir.”

Ö6: “Hatalarını öğretmene yükleme çabası içinde olan veliler.”

Ö8: “Her veli çocuğunun en üstün yetenekli ve en özel olduğunu düşündüğünden, yetersizlikleri ile ilgili bizden geri bildirim almaya tahammül edemiyorlar. Bu öğrenci içinde geçerli. Sanat ve eğitimin sürekli ve istikrarlı çalışmak olduğunu kabullenmeleri zor oluyor. Bu da sorun yaratıyor öğretmen ile öğrenci ve veli arasında.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 11. Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Dersin işleyişini bozan öğrenciler	Ö7, Ö8, Ö11, Ö12, Ö22, Ö23, Ö24, Ö32, Ö33, Ö40	10	25

Tablo 4. 11’de çalışma grubundaki öğretmenlerin sınıf yönetimine yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 10’u (%25) dersin işleyişini bozan öğrenciler şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö22: “Dikkati dağınık olan öğrenciler dersin akışını bozuyor bu durum ders işlerken sorun oluyor.”

Ö23: “Malzemesini eksik getiren öğrenciler dersin işleyişini bozmakta, ders başladıktan sonra arkadaşlarından malzeme istemekte bu durumda olumsuzluklara yol açıyor.”

Ö24: “Öğrenciler resim malzemelerini temin edemedikleri zaman ders işleyişinde ve sınıf yönetiminde sorunlar oluyor.”

Ö33: “Evet, öğrenciler öğretmeni ve diğer arkadaşlarını dinleme konusunda problem yaşıyor. Dinlemedikleri için öğrenmede zorluklar yaşıyorlar.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 12. Öğretmenlerin psikolojik danışma ve rehberlik servisi ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Rehber öğretmenin yeterli olmaması	Ö9, Ö14, Ö16, Ö20, Ö32, Ö37, Ö38	7	17,5
Rehber öğretmenle iletişimin olmaması	Ö4, Ö8, Ö12, Ö29, Ö34	5	12,5

Tablo 4. 12’de çalışma grubundaki öğretmenlerin psikolojik danışma ve rehberlik servisine yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 7’si (%17,5) rehber öğretmenin yeterli olmaması, 5’i (%12,5) rehber öğretmenle iletişimin olmaması şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö4: “Evet. Alan eğitimi hakkında yaklaşımına sorun olabiliyor. Bu tür kurumlarda çalışacak danışmanların alan zümre öğretmenleri ile iletişim, daha çok bilgi alışverişi yapması gerekir.”

Ö9: “Mevcut rehber öğretmenimiz görevlendirme ile MEB de çalışmaktadır. Servis aktif değil.”

Ö29: “Psikolojik danışma ve rehberlik servisimizin sadece adı var, ilişkileri zayıf.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 13. Öğretmenlerin öğrenci alımı (yetenek sınavı) ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Yetenek sınavlarına başvuran öğrenci sayısının düşük olması	Ö1, Ö2, Ö4, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö26, Ö27, Ö30, Ö32, Ö36, Ö38, Ö39	24	60
Sınav tarihlerinin uygun zamanlarda olmaması	Ö13, Ö25, Ö26, Ö28, Ö38	5	12,5
Çevrenin GSL'ye olumsuz yaklaşımı	Ö6, Ö11, Ö22, Ö23, Ö36	5	12,5
Duyuruların etkili olmaması	Ö16, Ö21, Ö28	3	7,5
Bürokrasi	Ö3, Ö8, Ö40	3	7,5

Tablo 4. 13'de çalışma grubundaki öğretmenlerin öğrenci alımına (yetenek sınavına) yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 24'ü (%60) yetenek sınavlarına başvuran öğrenci sayısının düşük olması, 5'i (12,5) sınav tarihlerinin uygun zamanlarda olmaması, 5'i (12,5) çevrenin GSL'ye olumsuz yaklaşımı, 3'ü (%7,5) duyuruların etkili olmaması, 3'ü (%7,5) bürokrasi şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö6: *“Yeterince ilginin olmaması ailelerin çocuklarını desteklememeleri.”*

Ö8: “Bazen, yetkili makamlardan öğrenci alımı için özel talep yapıldığı doğrudur.”

Ö11: “Bulunduğumuz ilde okula ilgi yeterli değil. Sınava katılım az.”

Ö13: “Yeterince başvuru yok sınav tarihlerinin uygun zamanlarda olmaması.”

Ö21: “Yetenek sınavlarına katılım oranı az bunun ilçede ve il genelinde durulması ve yetenekli öğrencilerin yönlendirilmesi gerekmekte.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 14. Öğretmenlerin sosyokültürel çevre ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Çevrenin sanata ilgisinin olmaması	Ö7, Ö10, Ö12, Ö13, Ö20, Ö23, Ö34	7	17,5
Sanatsal etkinlik olmaması	Ö7, Ö15, Ö36	3	7,5
Okul yerinin kötü olması	Ö37	1	2,5
Sosyoekonomik konumu olan velilerin özel muamele beklemesi	Ö8	1	2,5

Tablo 4. 14’te çalışma grubundaki öğretmenlerin sosyokültürel çevreye yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 7’si (%17,5) çevrenin sanata ilgisinin olmaması, 3’ü (%7,5) sanatsal etkinlik olmaması, 1’i (%2,5) okul yerinin kötü olması, 1’i (%2,5)

sosyoekonomik konumu olan velilerin özel muamele beklemesi şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö7: “sanata duyarlı çevrede bulunduğumuzu söylemek zor. GSL, GSF ve sanat eğitimi verilen yerlerde yeterince sanatsal etkinlik yapılmamakta. Daha çok sanatsal etkinlik yapılarak yöre insanının sanat bilinci artırılmalıdır.”

Ö8: “Sosyoekonomik konumu, statüsü olan velilerin, çocuklarına özel muamele beklediği zamanlar gördüm.”

Ö15: “İlçemizde yeterli kültürel faaliyetler olmuyor.”

Tablo 4. 15. Öğretmenlerin ekonomi ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Maaşların düşük olması	Ö1, Ö4, Ö7, Ö12, Ö15, Ö18, Ö19, Ö22, Ö23, Ö24, Ö26, Ö32, Ö35, Ö36, Ö40	15	37,5
Sanatsal malzemelerin pahalılığı	Ö2, Ö3, Ö11, Ö18, Ö33, Ö35	6	15
Ek ders ücreti	Ö8, Ö9, Ö32	3	7,5

Tablo 4. 15’te çalışma grubundaki öğretmenlerin ekonomiye yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 15’i (%37,5) maaşların düşük olması, 6’sı (%15) sanatsal malzemelerin pahalılığı, 3’ü (%7,5) ek ders ücreti şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö7: “Mesleğin getirdiği sorumluluklar ve harcanan efora bakılınca öğretmen maaşları düşük kalıyor. 18 yaş altı bireylerle ilgilenmek büyük bir çaba ve emek istiyor.”

Ö9: “Meslek liseleri statüsünde okulumuz fakat 30 saat üstünde ek ders, atölye şefliği verilmemekte.”

Ö11: “Kendimi geliştirmek için yaptığım sanatsal çalışmaların malzemeleri çok pahalı.”

Ö33: “Evet, masraflar her geçen gün artmakta ve 3-4 katına çıkmakta. Öğretmene verilen yılda 2 kere zam yetersiz kalıyor. Alacağımız ihtiyaçlar kısıtlanmakta ve kendimizi geliştirmeye fırsat kalmamakta.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 16. Öğretmenlerin mesleki eğitim (hizmet öncesi eğitim, hizmet-içi eğitim) uygulaması ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Hizmet-içi eğitimler yeterli değil	Ö3, Ö8, Ö15, Ö23, Ö29, Ö30, Ö33, Ö40	8	20

Tablo 4. 16’da çalışma grubundaki öğretmenlerin mesleki eğitim (hizmet öncesi eğitim, hizmet-içi eğitim) uygulamasına yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 8’i (%20) hizmet-içi eğitimler yeterli değil şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö23: “Alanımızla ilgili hizmet-içi eğitimin daha kapsamlı ve daha fazla olmasını istiyorum mevcut durumda yetersiz.”

Ö33: “İşimize yarayan, mesleğimizi bir adım öteye gitmemize yarayan seminerler görmek istiyorum.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 17. Öğretmenlerin mesleki örgütlenme ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Sendikalar yeterli değil	Ö9, Ö11, Ö18, Ö23, Ö29, Ö40	6	15
Mesleki örgütlenmenin yeterli olmaması	Ö8, Ö15, Ö30, Ö35	4	10

Tablo 4. 17’de çalışma grubundaki öğretmenlerin mesleki örgütlenmeye yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 6’sı (%15) sendikalar yeterli değil, 4’ü (%10) mesleki örgütlenmenin yeterli olmaması şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö15: “Örgütlenme durumunun olmadığını düşünüyorum.”

Ö18: “Mesleki örgütlenmede sendikalar yeterli olmuyor.”

Ö29: “Sendikalarımız ne yazık ki haklarımızı tam olarak savunamıyor.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 18. Öğretmenlerin hukuki hakları ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Hukukun işleyişinden kaynaklı sorunlar	Ö8, Ö9, 40	3	7,5

Tablo 4. 18’de çalışma grubundaki öğretmenlerin hukuki haklarına yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 3’ü (%7,5) hukukun işleyişinden kaynaklı sorunlar şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö8: “Yukarıda belirttiğim tüm sorunlardan dolayı idari ve hukuki süreçler hem alan öğretmenleri hem de öğrenciyi kışkırtan veliyi yönlendiren öğretmenler sayesinde yaşanıyor maalesef.”

Ö9: “Evet. İdari soruşturmalar olumlu sonuçlansa da uğranan haksızlıklarda milli eğitim ya da sendika oldukça pasif.”

Ö40: “Tanıdıkların olması işi değiştiren bir adalet sistemi içinde maalesef hukuki bir sorun yaşamamaya gayret ediyorum.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 19. Öğretmenlerin tayin, terfi, atama sistemi ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
GSL öğretmen alımında sorunlar	Ö7, Ö20, Ö40	3	7,5
Atamalarda kapalı görevlendirme	Ö4, Ö30	2	5
Tayinde kontenjan açılmaması	Ö15, Ö20	2	5
Terfi sorunları	Ö4, Ö8	2	5
Rotasyonda nitelikli okul olmaması	Ö9	1	2,5

Tablo 4. 19’da çalışma grubundaki öğretmenlerin tayin, terfi, atama sistemine yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 3’ü (%7,5) GSL öğretmen alımında sorunlar, 2’si (%5) atamalarda kapalı görevlendirme, 2’si (%5) tayinde kontenjan açılmaması, 2’si (%5) terfi

sorunları, 1'i (%2,5) rotasyonda nitelikli okul olmaması şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö7: *“GSL için öğretmen alımı sınav dahilinde olmakta fakat bu sınavlar MEM’ lere devredildikten sonra çok da etik şekilde yapılmadığını düşünüyorum.”*

Ö20: *“Proje liselerinde öğretmenleri müdürlerin seçme durumu oluşmuş bu bir dezavantajdır. İller arası atamada kontenjanlar genelde açık olmuyor.”*

Ö30: *“Okullar atamalarda kapalı görevlendirme ile okullarda öğretmen açığı kapatılıyor.”* şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 20. Öğretmenlerin çalışma koşulları ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Atölyelerin kullanımından kaynaklı çalışma koşullarında sorunlar	Ö1, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö14, Ö18, Ö20, Ö29, Ö30, Ö35, Ö40	12	30

Tablo 4. 20’de çalışma grubundaki öğretmenlerin çalışma koşullarına yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 12’si (%30) atölyelerin kullanımından kaynaklı çalışma koşullarında sorunlar şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö8: *“Bizim binamız fiziki olarak yeterliydi başta, sonra öğretmen sayısı arttıkça atölye yetmedi. Her öğretmenin kendisine ait bir atölyesi olmalı.”*

Ö18: *“Atölyelerdeki donanım eksikliğinden dolayı çalışma koşullarında olumsuzluklar var.”*

Ö35: “Çalışma koşulları okulun fiziki durumundan dolayı kötü atölyeler yetersiz, atölyelerde malzeme sıkıntısı var. Bu durum doğrudan çalışmamıza engel oluyor.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 21. Öğretmenlerin eğitimde teknoloji kullanımı ile ilgili yaşadıkları sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Teknolojik donanım yetersizliği	Ö9, Ö15, Ö19, Ö20, Ö40	5	12,5
Uygun atölye olmaması	Ö8	1	2,5

Tablo 4. 21’de çalışma grubundaki öğretmenlerin eğitimde teknoloji kullanımına yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 5’i (%12,5) teknolojik donanım yetersizliği, 1’i (%2,5) uygun atölye olmaması şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö8: “Teknolojik sorun yoktu. Ama heykel dersi için atölyede yoktu.”

Ö15: “Atölyemde bilgisayar yok, genelde telefonumu kullanıyorum okulda ders araştırmaları için. Akıllı tahtalarda her zaman istediğimiz siteye giremiyoruz MEB engelli.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 22. Öğretmenlerin yaşadıkları başka sorunlar.

Kodlar	Katılımcılar	f	%
Destekleme ve Yetiştirme kursu açamama	Ö8, Ö25	2	5
Eğitim kalitesinin düşük olması	Ö15	1	2,5
İdare sorunları	Ö27	1	2,5
Sınıfta kalmanın geri getirilmesi	Ö25	1	2,5

Tablo 4. 22’de çalışma grubundaki öğretmenlerin başka sorunlarına yönelik ifadelerine yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin 2’si (%5) Destekleme ve Yetiştirme kursu açamama, 1’i (%2,5) eğitim kalitesinin düşük olması, 1’i (%2,5) idare sorunları, 1’i (%2,5) sınıfta kalmanın geri getirilmesi şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri:

Ö8: “Güzel sanatlar liselerinde atölye dersleri için DYK kursu açamıyoruz. Bu çok saçma ders saati dışında zaten okulda kalmak zorunda kalıyoruz.”

Ö15: “Eğitimin kalitesinin düştüğünü düşünüyorum, atölye ortamı, fiziksel şartlar, etkinlikler, projeler, öğrenci kalitesi düşüklüğü sebebi ile istediğim performansı yakalayamıyorum, güzel sanatlar lisesinin çok fazla özelliği kalmadı bence.”

Ö25: “Güzel sanatlar lisesi öğrencileri yetenek sınavı ile üniversiteye girdiği halde Destekleme ve Yetiştirme kursu açılıyorsa bu tarz liseler içinde alan derslerinden kurslar açılmalı. Sınıfta kalma yasal olarak geri getirilmeli.”

Ö27: “Bu okullarda görev yapan idareci arkadaşlar en azından sanatın tanımını bilmeleri gerekmektedir.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Bu araştırmada görsel sanatlar ğretmenlerinin eğitim sistemi içinde yaşadıkları sorunlar incelendiğinde; yaşanan sorunların en çok, okulun fiziki durumu, okul yönetimi, araç-gereç, ğrenci davranışları, ğrenci velileri, ğrenci alımı (yetenek sınavı), ekonomik ve çalışma koşullarından kaynaklı sorunlar olduğu görülmüştür.

5. TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde, görsel sanatlar öğretmenlerinin mesleki sorunlarından elde edilen bulgulara göre tartışmaya yer verilmiştir.

5.1 Tartışma

Bu araştırmada güzel sanatlar liselerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin mesleki sorunları incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre öğretmenlerin meslek içindeki ve meslek dışındaki sorunlarının olduğu ve bu sorunların neden kaynaklandığı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Öğretmenlerin MEB politikaları ile ilgili yaşadıkları sorunlar incelendiğinde; eğitim kalitesi, *öğretmenlerin beklentilerinin karşılanmaması, mesleki ve teknik liselerle aynı konumda olma, öğrenci sayısı, güzel sanatlar liselerine yönelik yeni çalışmaların olmaması* şeklinde görüşlerini belirtmiştir. Mesleki eğitim (hizmet öncesi eğitim, hizmet-içi eğitim) uygulaması ile ilgili yaşadıkları sorunlar incelendiğinde: *hizmet-içi eğitimler yeterli değil* şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Alanyazın incelendiğinde Boydak Özcan, Şener ve Polat (2014) tarafından yapılan çalışmada öğretmenler mesleki eğitim çalışmalarının kendilerine katkı sağlamadığını görüş olarak bildirmişlerdir. Politik boyutta ise en önemli sorun sistemdeki sürekli değişimler olarak görülürken bu durumun eğitimin kalitesini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Okulun fiziki durumundan kaynaklı sorunlar incelendiğinde, *atölyelerin yetersizliği, binanın okul formatına uygun olmaması, atölyelerin uygun olmaması, donanım yetersizliği* olduğu görülmüştür. Araç-gereç ile ilgili sorunlar incelendiğinde, *araç-gereçlerin pahalı olması, atölyelerde araç-gereç yetersizliği, araç-gereçleri öğrencinin alması* ifadeleri görülmüştür. Alanyazına bakıldığında Atalay ve Anagün (2014) tarafından yapılan araştırmada okulda ve sınıfta materyal yetersizliği olması, fiziksel imkânların sınırlı olması, velilerin eğitim düzeyinin düşük olması öğretmenler tarafından karşılaşılan sorunlar olarak belirtilmiştir.

Araştırmada öğretmenlerin okul yönetiminden kaynaklanan sorunları incelendiğinde, *okul yönetiminde alandan idareci olmaması, sorunlara çözüm bulunamaması, baskıcı tutumları* olduğu görülmüştür. Erjem'in (2005) araştırmasında öğretmenler, yönetimin demokratik olmadığını ve otoriter olduğunu ifade etmişlerdir. Ekinci'nin (2010) çalışmasında yöneticilerin yetersiz olduğunu ve öğretmenlere destek olmadıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmada öğretmenlerin bir diğer sorunu ise öğrenci davranışlarından kaynaklanan sorunlar olduğu bu sorunların; *öğrencilerin disiplinli olmaması, derslere ilgisiz olmaları, dikkat dağınıklığı ve odaklanamama, ailevi ve psikolojik sorunlar, yeteneklerinin düşük olması, derse istenilen malzemeyi getirmemeleri, rahat olmaları* olduğu görülmüştür. Alanyazın incelendiğinde Yapıcı ve Yapıcı'nın (2003) araştırmasında öğretmenler öğrencilerin derslere hazırlık yapmadan gelmelerini, motivasyonlarının düşük olduğunu, disiplin problemlerinin yaşandığını, derse katılım göstermediklerini, anlama problemleri yaşadıklarını, ders malzemelerini temin etmediklerini ve gelecek hedeflerinin olmadığını belirtmişlerdir. Bir diğer araştırmada ise Dilci ve Kalkan (2013) öğretmenler, öğrencilerin derse önem vermediklerini problem olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

Öğrenci velilerinden kaynaklı sorunlar incelendiğinde bu sorunların; *ilgili ve bilgili olmamaları, iletişim sorunları, hataları öğretmene yükleyen veliler* olduğu görülmüştür. Alanyazında bu sonuca katkıda bulunur nitelikte çalışmalara rastlanmamıştır. Öğrenci velilerinin ilgi göstermediği ayrıca Yapıcı ve Yapıcı (2003), Dağdeviren (2009), Altun (2009), Ekinci (2010), 'in çalışmalarında belirtilmiştir.

Öğretmenlerin psikolojik danışma ve rehberlik servisi ile ilgili yaşadıkları sorunlar incelendiğinde; *rehber öğretmenin yeterli olmaması, rehber öğretmenle iletişimin olmaması*. Tayin, terfi, atama sistemi ile ilgili yaşadıkları sorunlar ise; GSL öğretmen alımında sorunlar, *atamalarda kapalı görevlendirme, tayinde kontenjan açılmaması, terfi sorunları, rotasyonda nitelikli okul olmaması* şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Yılmaz ve Altinkurt'un (2011) çalışmasında öğretmen atama sistemi ve rehberlik sorunları karşılaşılan sorunlar olarak belirtilmiştir.

Araştırmada öğrenci alımı (yetenek sınavı) sorunları incelendiğinde bu sorunların; *yetenek sınavlarına başvuran öğrenci sayısı düşük, tarihlerin uygun zamanlarda olmaması, çevrenin GSL'ye olumsuz yaklaşımı, duyuruların etkili olmaması, bürokrasi olduğu* görülmüştür. Aksu (2014) araştırmasında Güzel sanatlar liseleri kontenjanlarını dolduramadığını ifade etmiş. Bunun nedenlerini; veli tutumlarının öğrencileri bu liselere yönlendirecek yöne kanalize edilememesi gelmektedir şeklinde ifade etmektedir.

Araştırmada öğretmenlerin ekonomik sorunları incelendiğinde bu sorunların; *maaşların düşük olması, sanatsal malzemelerin pahalılığı, ek ders ücreti olduğu* görülmüştür. Alanyazın incelendiğinde öğretmenlerin ekonomik sorunları üzerine yapılan araştırmada Erdem (2010) ek ders ücretlerinin yetersiz olması ve maaşın yetersiz olması sonuçlarına ulaştığı görülmektedir. Uygun (2012) araştırmasında ekonomik sorunlar arasında öğretmenlerin geçim sıkıntısı çektiği ve maaşlarının yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmada öğretmenlerin çalışma koşullarından kaynaklanan sorunlar incelendiğinde bu sorunların: *atölyelerin kullanımından kaynaklı çalışma koşullarında sorunlar olduğu* görülmüştür. Şener (2018) tarafından yapılan araştırmada ise öğretmenlerin sorunları arasında yer değiştirme, kaynak eksikliği, okullarda personel eksikliği, ulaşım sorunları, mesleğin itibarsızlaştırılması dolaylı sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Çobanoğlu, Yıldırım, Aydın (2020) öğretmenler çalışma koşulları boyutunda ekipman ve materyal yetersizliğinden bahsetmişlerdir.

Yukarıda tartışılan sorunlar dışında da öğretmenlerin belirttiği önemli sorunlar bulunmaktadır bunlar; yönetmelikten, öğretim programından, ders kitaplarından, diğer branş öğretmenlerinden, sınıf yönetiminden, sosyokültürel çevreden, mesleki örgütlenmeden, hukuki haklardan, teknoloji kullanımından kaynaklı sorunlardır. Bu sorunlarda yukarıda tartışılan sorunlar kadar önemli sorunlardır. 2019-2023 yıllarını kapsayan On Birinci Kalkınma planında (Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019-2023) belirtilen sorunların tamamına yönelik hedefler bulunmaktadır. Planın “Eğitim” başlığı altında eğitime ilişkin kararlar yer almaktadır. Bu kararlar arasında öğretim programları esnek, modüler ve uygulamalı yapıya kavuşturulması, eğitim yapıları teknolojiye ve çevreye uyumlu,

standartları ve kalitesi yüksek yapıda olması, öğrenme ortamlarının fiziki altyapısı, öğretim programı ve materyal zenginliği ve rehberlik hizmetlerinin standartlarının yükseltilmesi, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin motivasyonları ve mesleki gelişimlerinin artırılması, öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsünün güçlendirilmesine ilişkin önemli kararlar yer almaktadır. Bu kararlara benzer hedefler daha önceki kalkınma planlarında da yer almaktadır. Bu durumda sorunların bilindiği ancak ayrılan çabanın, kaynağın ve zamanın yeterli olmadığını göstermektedir.

Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda öğretmenlik mesleğinde yaşanan sorunların yıllardır çözüme kavuşturulamadığı görülmektedir. Araştırmadan elde edilen sonuçların alanyazında yer alan ilgili araştırmalarla benzerlik göstermesi ise bu düşüncüyü destekler niteliktedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen bulgular doğrultusunda sonuçlara ve sonuçlardan yola çıkılarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

6. 1 Sonuçlar

Araştırmada görsel sanatlar öğretmenlerinin sorunları ele alınmıştır. Bartın, Bolu, Düzce, Karabük, Kastamonu, Sinop, Zonguldak illerinde uygulanan görüşme formlarının sonuçlarına göre yaşanan sorunların aşağıdaki gibi olduğu tespit edilmiştir:

MEB ortaöğretim kurumları yönetmeliğinden kaynaklanan sorunlar yaşadığı, bu sorunların; atölye ders saatinin yetersiz olması, meslek liseleri yönetmeliğine bağlanması, sınıf geçme yönetmeliğinden kaynaklı sorunlar, öğrenci sayısından kaynaklı sorunlar, gerekli derslerin saatinin azaltılmasından bahsetmişlerdir.

Öğretmenlerin MEB politikaları ile ilgili yaşadıkları sorunlara; eğitimin kalitesi, öğretmenlerin beklentilerinin karşılanmaması, mesleki ve teknik liselerle aynı konumda olma, öğrenci sayısı, güzel sanatlar liselerine yönelik yeni çalışmaların olmaması şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin MEB öğretim programı ile ilgili yaşadıkları sorunlara; öğretim programlarının sürekli değişmesi, öğretim programının ders kitapları ve öğrenci seviyesiyle uyumsuzluğu, istenilen ders dışı etkinliklerin eğitimi aksatması, 9. sınıf derslerinin yoğun olması şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

Okulun fiziki durumundan kaynaklı sorunlara görsel sanatlar öğretmenlerinin tamamına yakını; atölyelerin yetersizliği, binanın okul formatına uygun olmaması, atölyelerin uygun olmaması, donanım yetersizliği sorunundan bahsetmiştir.

Öğretmenlerin okul yönetiminden kaynaklanan sorunlara; okul yönetiminde alandan idareci olmaması, sorunlara çözüm bulunamaması, baskıcı tutumları şeklinde yanıt vererek görüşlerini belirtmişlerdir.

Araç-gereç ile ilgili sorunlara genel olarak; araç-gereçlerin pahalı olması, atölyelerde araç-gereç yetersizliği ve araç-gereçleri öğrencinin alması şeklinde ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin ders kitapları ile ilgili yaşadıkları sorunlar; ders kitaplarının uygun olmaması, fazla bilgiden oluşması, ders kitabının gönderilmemesi olarak belirtmişlerdir.

Diğer branş öğretmenleri ile ilgili yaşadıkları sorunlar; branş derslerinden etkinlik için öğrenci almak, branş derslerinin önemsenmesinin gerekmesi olarak belirtmişlerdir.

Öğrenci davranışlarından kaynaklanan sorunlar; öğrencilerin disiplinli olmaması, derslere ilgisiz olması, dikkat dağınıklığı ve odaklanamama, ailevi ve psikolojik sorunlar, yeteneklerinin düşük olması, derse istenilen malzemeyi getirmemeleri ve rahat olmaları olarak belirtmişlerdir.

Öğrenci velilerinden kaynaklı sorunlara öğretmenlerin bir kısmı; velilerin ilgili ve bilgili olmamaları, iletişim sorunları olduğu, hataları öğretmene yükleyen veliler olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yaşadıkları sorunlar, dersin işleyişini bozan öğrenciler olarak belirtmişlerdir.

Psikolojik danışma ve rehberlik servisi ile ilgili yaşadıkları sorunlar; rehber öğretmenin yeterli olmaması, rehber öğretmenle iletişimin olmaması olarak belirtmişlerdir.

Öğrenci alımı (yetenek sınavı) ile ilgili olan soruya öğretmenlerin tamamına yakını; yetenek sınavlarına başvuran öğrenci sayısının düşük olması, tarihlerin uygun zamanlarda olmaması, çevrenin GSL'ye olumsuz yaklaşımı, duyuruların etkili olmaması ve bürokrasiden kaynaklı olduğunu vurgulamışlardır.

Öğretmenlerin sosyokültürel çevre ile ilgili yaşadıkları sorunlar; çevrenin sanata ilgisinin olmaması, sanatsal etkinliklerin olmaması, okul yerinin kötü olması, sosyoekonomik konumu olan velilerin özel muamele beklemesi şeklinde görüşlerinin belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin ekonomik sorunları üzerine soru yönelttiğimizde genel olarak; maaşların düşük olması, sanatsal malzemelerin pahalılığı ve ek ders ücretinin yetersiz olmasından bahsetmişlerdir.

Öğretmenlerin mesleki eğitim (hizmet öncesi eğitim, hizmet-içi eğitim) uygulaması ile ilgili yaşadıkları sorunlara hizmet-içi eğitimler yeterli değil yanıtını vermişlerdir.

Mesleki örgütlenme ile ilgili yaşadıkları sorunlara, sendikaların yeterli olmaması ve mesleki örgütlenmenin yeterli olmaması yanıtını vermişlerdir.

Hukuki hakları ile ilgili yaşadıkları sorunlara, hukukun işleyişinden kaynaklı sorunlar olarak yanıt vermişlerdir.

Tayin, terfi, atama sistemi ile ilgili yaşadıkları sorunlar; GSL öğretmen alımında sorunlar, atamalarda kapalı görevlendirme, tayinde kontenjan açılmaması, terfi sorunları, rotasyonda nitelikli okul olmaması olarak yanıt vermişlerdir.

Çalışma koşullarından kaynaklanan sorunlara ise öğretmenler, atölyelerin kullanımından dolayı çalışma koşullarında sorunlar olarak belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin eğitimde teknoloji kullanımı ile ilgili yaşadıkları sorunlar ise teknolojik donanım yetersizliği ve uygun atölye olmaması şeklinde yanıt vermişlerdir.

Öğretmenlerin “GSL’de yaşadığınız başka sorunlarınız var mı?” sorusuna verdikleri cevaplar ise; destekleme ve yetiştirme kursu açamama, eğitim kalitesinin düşük olması, idare sorunları, sınıfta kalmanın geri getirilmesi olarak görüşlerini belirtmişlerdir.

6. 2 Öneriler

6. 2. 1 Araştırmaya Yönelik Öneriler

1. MEB ortaöğretim kurumları yönetmeliğinden kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik; atölye ders saatlerinin artırılması ve sınıf geçme yönetmeliğinden kaynaklı sorunların çözümü için gereken düzeltmelerin yapılması,
2. MEB politikalarından kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik; güzel sanatlar liselerinde eğitim kalitesini artırmaya ve öğretmenlerin istekleri doğrultusunda görüşleri alınarak bakanlıkça yeni çalışmaların yapılması,
3. MEB öğretim programından kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik; öğretim programlarının ve ders kitaplarının öğrenci seviyesine göre tekrardan kapsamlı bir şekilde Talim Terbiye Kurulu tarafından yazar, editör ve program geliştirme uzmanları tarafından yeniden hazırlanması,
4. Okulun fiziki durumundan kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik; güzel sanatlar liselerinin teftişi yapılarak okul formatına uygun hale getirip, atölyelerin yeterli sayı ve uygun donanımlarının karşılanması,
5. Okul yönetiminden kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik; güzel sanatlar liselerinde okul yönetiminde alandan öğretmen bulunması, idarenin öğretmenlerin istek ve önerilerini yerine getirmeye çalışması,
6. Derste kullanılan araç-gereçten kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik; araç-gereçlerin temini konusunda MEB'in destek vermesi,
7. Ders kitaplarından kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik; ders kitaplarının kapsamlı bir şekilde uzmanlarca incelenip GSL öğretmenlerinin de görüşleri alınarak, öğrenci ihtiyaçlarına uygun hale getirilmesi,
8. Öğrenci davranışlarından kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik; GSL vizyonuna uyacak, disiplinli, algılama ve sorumluluk sahibi öğrencilerin seçilmesi,

9. Öğrenci velilerinden kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik; velilere bilgilendirici seminerler vermek ve velilerle daha çok iş birliği yapılarak etkileşim halinde olmak,
10. Sınıf yönetiminden kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik; öğrencilere dikkat dağınıklığı ve odaklanma sorunları üzerine eğitici seminerler verilmesi,
11. Psikolojik danışma ve rehberlik servisinden kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik; GSL’lerde öğrenci sayısı fark etmeksizin rehber öğretmenin bulunması ve norm fazlası durumuna düşmemesi, rehber öğretmenlerin sınıf öğretmenleriyle iş birlikli çalışmaları,
12. Öğrenci alımından (yetenek sınavı) kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik; yetenek sınavına girecek öğrencilerin ve velilerinin yetenek sınavı hakkında bilgilendirici seminerler, broşürler ve Güzel Sanatlar liselerine gezilerle okulun tanıtılması,
13. Sosyokültürel çevreden kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik; çevrenin ilgisini çekecek sanatsal etkinliklerin artırılması, Güzel Sanatlar liselerinin bu etkinliklerde etkin rol oynaması,
14. Ekonomik sorunlardan kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik; öğretmen maaşlarının aylık enflasyon göz önüne alınarak artırılması, dönem başında verilen kırtasiye ücretinin GSL’ de kullanılan sanatsal malzemelere göre iyileştirilmesi,
15. Mesleki eğitim (hizmet öncesi eğitim, hizmet-içi eğitim) uygulamasından kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik; hizmet-içi eğitimlerin ve seminerlerin branş bazında daha kapsamlı hale getirilmesi,
16. Çalışma koşullarından kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik; GSL’lerin fiziki ihtiyaçlarına yönelik koşulların iyileştirilmesi, ders dağılımında problemlerin ortadan kaldırılması,
17. Eğitimde teknoloji kullanımından kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik; GSL’lerde derslere göre teknolojik donanımın yeterli hale getirilmesi,
18. GSL’de yaşadıkları başka sorunlardan kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik; GSL’lerde alan dersleri için Destekleme ve Yetiştirme kursu açılması,

GSL'lerin kalitesinin artırılması için altyapısını güçlendirmek ve eksikliklerini gidermek önerilmektedir.

6. 2. 2 Gelecek Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Araştırmacılar aynı konu ile ilgili nitel ve nicel olarak iki farklı şekilde yeni çalışma yapabilir.
2. Araştırmanın katılımcılarını ülke geneline yayarak daha kapsamlı çalışma yapılabilir.
3. Benzer bir araştırma, özel okullarda çalışan görsel sanatlar öğretmenleri üzerinde uygulanarak öğretmenlerin mesleki sorunları tespit edilebilir.
4. Araştırma hem nitel hem de nicel konu olarak iki şekilde çalışılabilir.
5. Araştırmaya mesleki doyum ölçeği eklenerek yeni bir araştırma yapılabilir.

KAYNAKÇA

(Bu tez çalışmasında APA 7th Edition atıf sistemi kullanılmıştır.)

- Adar Cömert, S. (2019). *Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Problemler ve Çözüm Önerileri*. Ekev Akademi Dergisi, Sayı: 78.
- Aksu, C. (2014). *Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerine Başvuran Öğrenci Sayılarının İncelenmesi: Karamsar Bir Tablo*. İdil Sanat ve Dil Dergisi, 3(14), 87-100.
- Akyüz, Y. (1978). *Türkiye’de Öğretmenlerin Toplumsal Değişmedeki Etkileri (1848-1940)*. Doğan Basımevi.
- Alakuş, A.O. ve Mercin, L. (2009). *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi*. Pegem Akademi Yayınları.
- Altun, S.A. (2009). *İlköğretim Öğrencilerinin Akademik Başarısızlıklarına İlişkin Veli, Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi*. İlköğretim Online, 8(2), 567- 586.
- Artut, K. (2013). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Atatürk, M. K. (1924). 12 Nisan 2021 tarihinde <https://www.atam.gov.tr/ataturkun-soylev-ve-demecleri/muallimler-birligi-kongresi-uyelerine> sitesinden alınmıştır.
- Atalay, Nurhan ve Anagün, Şengül S. (2014). “*Kırsal Alanlarda Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımına İlişkin Görüşleri*”, Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, C 2, S 3, ss. 9-27.
- Ayaydın, A. (2011). *Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Öğretmenlerin Görüşleri*. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Mustafa Kemal University Journal of Social Sciences Institute Cilt: 8 Sayı: 16, 435-453.
- Başar, H. (2001). *Sınıf yönetimi*. Pegem Akademi Yayınları.
- Başaran, İ. E. (2007). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ekinoks Yayınları.
- Batu, S., E. (2000). *Kaynaştırma, Destek Hizmetleri ve Kaynaştırmaya Hazırlık Etkinlikleri*. Özel Eğitim Dergisi, 2(4),35-45.
- Boydak Özkan, M., Şener, G. ve Polat, H. (2014). Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Eğitimlerine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi, Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7(4), 167- 180.

- Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2012). *Sanat Eğitimi ve Öğretimi, Eğitimin Her Kademesine Yönelik Yöntem ve Tekniklerle*. (3.Baskı). Pegem Akademi Yayınları.
- Buyurgan, S. ve Mercin, L. (2005). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları*. Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, E. Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi Yayınları.
- Can, E. ve Gündüz, Y. (2011). *Öğretmenlerin eğitim sistemi ve uygulamalarına ilişkin güncel sorunları algılama düzeylerinin incelenmesi*. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 9(4), 746-747.
- Cohen-Evron, N. (2002). Why Do Good Art Teachers Find It Hard to Stay in the Public School System? *Studies in Art Education*, 44(1), 79-94. doi:10.2307/1321050
- Çobanoğlu, R., Yıldırım, A., Aydın, Y. Ç. (2020). *Okul Öncesi Eğitimin Niteliğine Bir Bakış: Aileler, Öğretmenler ve Çalışma Koşulları İle İlgili Sorunlar*. Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 8(2), 407-430.
- Dağdeviren, İ. (2009). *Köyde Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim- Öğretim Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Demir, M. ve Arı, E. (2013). *Öğretmen Sorunları-Çanakkale İli Örneği*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32 (1). Retrived from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/omuefd/issue/20246/214791>
- Dilci, T. ve Kalkan, G.D. (2013). *Sınıf Öğretmenlerini Mesleğin İlk Beş Yılında Karşılaştığı Problemler*. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 42(1), 127-140.
- Ekinci, A. (2010). *İlköğretim Okullarında Çalışan Müdür ve Öğretmenlerin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşleri*. İlköğretim Online, 9(2), 734-748.
- Erdem, A. R. (2010). *İlköğretim ve Ortaöğretim Öğretmenlerinin Karşılaştığı Ekonomik Sorunlar ve Bu Ekonomik Sorunların Performanslarına Etkisi Konusundaki Görüşleri*. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 7(1), 270-287.
- Erden, M. (2017). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Arkadaş Yayınevi.
- Erjem, Y. (2005). *Eğitimde Yabancılaşma Olgusu ve Öğretmen: Lise Öğretmenleri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma*. Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 3(4).
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

- Ertürk, M. (2011). *İlköğretim II. kademe görsel sanatlar eğitimi dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Goodwin, B. (2012). New teachers face three common challenges. *Educational Leadership*, 69(8), 84-85.
- Gözler, K. ve Kaplan, G. (2020). *İdare Hukukuna Giriş*. Ekin Yayınları.
- Göksu, E. (2006). *İlköğretim okulu görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin görsel sanatlar dersini değerlendirmeye yönelik görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gözütok, D., Ö. E. Akgün ve C. Karacaoğlu (2005). *İlköğretim programlarının öğretmen yeterlilikleri açısından değerlendirilmesi*. Yeni İlköğretim programlarını değerlendirme sempozyumu, 14-16 Kasım 2005, Kayseri. 17-39.
- Güneş, F. (2014). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Pegem Akademi Yayınları.
- Gürdal, A. (2007). *Görsel sanatlar dersinde yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretim uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşleri*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2007.
- Hacıoğlu, F. ve Alkan, C. (1997). *Öğretmenlik Uygulamaları*. Alkım Yayınevi.
- Kahraman, A. D. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi programının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri ve çözüm önerileri*, Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Karip, E. (2014). *Eğitim Bilimine Giriş*. Pegem Akademi Yayınları.
- Kaynar Tanır, A. (2012, Ekim). *Ataması Yapılan ve Yapılmayan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları: Karşılaştırmalı İçerik Çözümlemesi*. Sözlü bildiri, Kamusal Eğitim Sempozyumu, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kırıçoğlu, O. (2005). *Sanatta Eğitim*. (3.Baskı). Pegem Akademi Yayınları.
- Kuang, Y. (2014). *Problems and Trends Regarding Vocational Teachers in China*. Chinese Education and Society, 47(5), 38-46.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2009). *Yönetmelik*. Ankara: T.C. Resmî Gazete.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2013). *Yönetmelik*. Ankara: T.C. Resmî Gazete.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2015). *Yönetmelik*. Ankara: T.C. Resmî Gazete.

- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). *Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı*. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Oktar, İ. Ve Bulduk, S. (1999). *Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Öğretmenlik Davranışlarının Değerlendirilmesi*. Millî Eğitim Dergisi, Sayı:142.
- Özsoy, V. (2003). *Görsel Sanatlar Eğitimi*. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Özsoy, V. (2015). *Görsel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri*. (3. Baskı) Pegem Akademi Yayınları.
- Özsoy, V. (2020). *Kültürel ve Eleştirel Sorgulama Olarak Görsel Sanatlar Öğretimi*. Pegem Akademi Yayınları.
- Özsoy, V. ve Alakuş, A.O. (2017). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri*. Pegem Akademi Yayınları.
- San, İ. (1985). *Sanat Eğitimi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Singh, M. (2009). Factors causing occupational stress among senior secondary school teachers of amritsar district. *Journal of Physical Education and Sport*, 25(4), 100-104.
- Sönmez, V. (2015). *Eğitim Bilimine Giriş*. Anı Yayıncılık.
- Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2019-2023). On Birinci Kalkınma Planı. <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>
- Şener, G. (2018). *Türkiye’de Yaşanan Eğitim Sorunlarına Güncel Bir Bakış*, Millî Eğitim Dergisi, C 47, S 218, ss. 187-200.
- Şenyurt, S. (2016). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin tematik ve metodolojik açıdan incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- T.C. Resmi Gazete. (1973). *Millî Eğitim Temel Kanunu*. Ankara: T.C. Resmî Gazete.
- TDK, (2010). *Türkçe Sözlük/ haz.: Şükrü Haluk Akalın ve diğerleri*. (11. Baskı). Türk Dil Kurumu.
- Umuzdaş, S. (2006). *Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Yöneticilerinin Okul Yönetiminde Karşılaştıkları Sorunlar*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Uygun, S. (2012). *Basında Öğretmen Sorunları*, Millî Eğitim Üç Aylık Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:194, Bahar 2012.
- Ünver, E. (2002). *Sanat Eğitimi*. Nobel Yayınevi.

- Ünver, E. (2016). *Neden ve Nasıl Sanat Eğitimi*. İdil Sanat ve Dil Dergisi, 5 (23), 831-878.
- Yang, X., Wang, L., Ge, C., Hu, B., Chi, T., (2011). Factors associated with occupational strain among chinese teachers: a cross-sectional study. *Public Health*, 125, 106-113.
- Yapıcı, M. ve Yapıcı, Ş. (2003). *İlköğretim Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar*. Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi, 3(3), 9.
- Yetim, A.A. ve Göktaş. Z. (2004). *Öğretmenin Mesleki ve Kişisel Nitelikleri*. Kastamonu Eğitim Dergisi, 541-550.
- Yıldırım, A., Ünal, A. ve Çelik M. (2011) *Öğretim kavramına ilişkin öğretmen, yönetici ve müfettiş algılarının analiz*. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 8(2), 92-109.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (12. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K., Altınkurt, Y. (2011). Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Sisteminin Sorunlarına İlişkin Görüşleri, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 8(1). 942-973.
- Yolcu, E. (2009). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. Nobel Yayıncılık.

EKLER

Ek-1. Etik Kurul Raporu

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Memduh GÜLŞEN
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Güzel Sanatlar

Sayın Memduh GÜLŞEN,

"Güzel Sanatlar Lisesinde Görev Yapan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Yaşadıkları Mesleki Sorunlar" adlı İnsan Araştırmaları Etik Kuruluna yapmış olduğunuz başvurunuz (Protokol NO. 2022/192) kurulumuzun 27.05.2022 tarihli ve 2022/06 toplantısında değerlendirilerek etik olarak uygun bulunmuştur. Bilgilerinize sunarız.

Prof. Dr. Hamit COŞKUN (Başkan)

Prof. Dr. Mehmet ERGİGİT (Üye)

Prof. Dr. Altay EREN (Üye)

Prof. Dr. H. Birol YALÇIN (Üye)

Doç. Dr. Seval GÜROĞLU (Üye)

Doç. Dr. Abdullah DÜRAKOĞLU (Üye)

Av. Zuhale Demirci (Üye)

Ek-2. Araştırma Uygulama Onayı

T.C.
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : E-79594239-302.14-2200083895
Konu : Araştırma Uygulama Onayı (Memduh
GÜLŞEN)

07.07.2022

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) 20.06.2022 tarihli ve E-53422635-605.01-2200072942 sayılı yazımız.
b) 21.06.2022 tarihli ve E-79594239-302.14-2200073223 sayılı yazımız.
c) T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü'nün
04.07.2022 tarihli ve E-62045208-605.01-53310553 sayılı yazısı.

Enstitünüz Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Resim İş Eğitimi Yüksek Lisans Programı öğrencisi Memduh GÜLŞEN'in "Güzel Sanatlar Lisesinde Görev Yapan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Yaşadıkları Mesleki Sorunlar" konulu çalışmasına veri sağlamak üzere, Müdürlüklerine bağlı, başvuruda bildirilen okullardaki öğretmenlere anket uygulamasının uygun görüldüğüne ilişkin olarak Millî Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü'nün ilgi (c) yazısı ilişiktir.
Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Aydın HİM
Rektör Yardımcısı

Ek: Yazı (59 Sayfa)

Belge Doğrulama Kodu: A7H97M9

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Takip Adresi: <https://ubys.ibu.edu.tr/ERMS/Record/ConfirmationPage/Index>

Merkez / Bolu

Telefon No:

e-Posta:

K

Faks No:

İnternet Adresi:

0

Bilgi için :

Nuray Balkan
Bilgisayar İşletmeni

Telefon No:

Ek-3. Görüşme Formu

YÖNERGE

Sayın Katılımcı;

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Eğitimi Programı'nda yapılmakta olan "Güzel Sanatlar Lisesinde Görev Yapan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Yaşadıkları Mesleki Sorunlar" isimli yüksek lisans tezi kapsamında görüşlerinize ihtiyaç duyulmuştur.

Aşağıda araştırma için hazırlanmış olan kişisel bilgi formu ve görüşme soruları yer almaktadır. Sizden istenilen aşağıdaki formu tüm samimiyetinizle okuyup, yanıtlamanızdır. Vereceğiniz içten ve doğru cevaplar ve cevapsız madde bırakmamakta göstereceğiniz özen, araştırma açısından önemlidir.

Çalışmadan elde edilecek bilgiler sadece akademik çalışmalar için kullanılacak ve kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır.

Memduh GÜLŞEN

Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1. Cinsiyetiniz:

Kadın ()

Erkek ()

2. Meslekteki hizmet süreniz:

1-5 Yıl (), 6-10 Yıl (), 11-15 Yıl (), 16-20 Yıl (), 21+ Yıl ()

3. Mezun olduğunuz lisans programı:

Eğitim Fakültesi ()

Güzel Sanatlar Fakültesi ()

Eğitim Enstitüsü ()

Diğer (lütfen belirtin) (.....)

4. Eğitim durumunuz:

Lisans () Yüksek Lisans () Doktora ()

5. Çalıştığınız il/ ilçe :

MESLEKİ SORUNLAR GÖRÜŞME FORMU

1. **MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği** ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı? Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

2. **MEB politikaları** ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı? Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

3. **MEB öğretim programı** ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı? Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

4. **Çalıştığınız okulun fiziki durumu** ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı? Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

5. **Okul yönetimi** ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı? Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

6. Derste kullandığınız **araç-gereç** ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı? Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

7. **Ders kitapları** ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı? Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

8. **Diğer branş öğretmenleri** ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı? Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

9. **Öğrenci davranışları** ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı? Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

10. **Öğrenci velileri** ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı? Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

11. **Sınıf yönetimi** konusunda yaşadığınız sorunlar var mı? Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

12. **Psikolojik danışma ve rehberlik servisi** ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı? Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

13. **Öğrenci alımı (yetenek sınavı)** sistemi ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı? Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

14. **Sosyokültürel çevre** ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı? Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

15. **Ekonomik** sorunlarınız var mı? Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

16. **Mesleki eğitim (hizmet öncesi eğitim, hizmet-içi eğitim) uygulaması** ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı? Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

17. **Mesleki örgütlenme** ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı? Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

18. **Hukukî haklarınız** ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı? Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

19. **Tayin, terfi, atama sistemi** ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı?
Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....
.....
.....

20. **Çalışma koşulları** ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı? Cevabınız evet
ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....
.....
.....

21. **Eğitimde teknoloji kullanımı** ile ilgili yaşadığınız sorunlar var mı?
Cevabınız evet ise yaşadığınız sorunları lütfen belirtiniz.

.....
.....
.....

22. Yaşadığınız **başka sorunlar** varsa lütfen belirtiniz.

.....
.....
.....
.....